

**GEZAMENLIJKE
CAO-INZET**
namens defensiebonden

**KLACHTEN-
REGLING**
nauwelijks toegepast

**DE DEFENSIE-
PARAGRAAF**
van politieke partijen

BUDDYPLAN VOOR AFGHAANSE TOLKEN KRIJGT STEUN BINNEN DEFENSIE

AFMP-APP
VOLOP
INFORMATIE IN
THE POCKET!

EEN NIEUWE TOEKOMST

IN DEZE OpLine staat een mooi interview met Farhad, een van de Afghaanse tolken die werkte voor de internationale troepen. Omdat hij in Afghanistan met de dood werd bedreigd, vluchtte hij naar Nederland. Hij wacht nu nog op de komst van zijn gezin. Eind 2019 trof de politiek, na een intensieve lobby waarbij wij als AFMP nauw betrokken waren, een regeling zodat de Afghaanse tolkengezinnen nu eindelijk een veilig leven in Nederland kunnen leiden. Want dat hun leven daadwerkelijk in gevaar was én is blijkt niet alleen uit het verhaal van Farhad, maar hoor ik bijvoorbeeld ook van Roy Grinwis, een van onze leden. Roy onderhoudt nog steeds intensieve contacten met de tolken met wie hij in Afghanistan samenwerkte. Ook hem interviewden we.

De komst van de Afghaanse tolken gezinnen duurt langer dan gehoopt, dat heeft alles met corona te maken. Maar Defensie gaat hun komst naar Nederland nu zo snel en goed mogelijk oppakken, zo belofde minister Ank Bijleveld mij.

Verhalen als die van Farhad en andere Afghaanse tolken raken mij ook persoonlijk. Ik vind dat we als land óók een verdergaande verantwoordelijkheid hebben voor de tolken die de veiligheid van onze militairen hebben gewaarborgd en zelf – net als hun gezinnen – vaak grote risico's hebben gelopen. Zij verdienen wat mij betreft een 'warm welkom' én de nodige aandacht in het kader van hun 'inburgering', zodat zij zich in Nederland echt gaan 'thuisvoelen'. Ik kwam o.a. op dat idee na contacten met Farhad, Roy en anderen die mij lieten weten graag 'iets terug te doen'. En niet in het laatst door Vluchtelingenwerk, dat vaak de eerste opvang verzorgt en vluchtelingen de weg wijst. Samen met hen en andere organisaties lobbyden we voor de 'tolkenregeling'.

Dus bedacht ik een plan en zocht ik contact met minister Bijleveld. Die werd ook enthousiast en een van de zaken die we snel gaan uitwerken is een buddyplan. De buddy's zijn bij voorkeur defensiemedewerkers die zelf in Afghanistan op missie zijn geweest en daardoor de cultuur al enigszins kennen. Zij zijn er vooral om de Afghaanse tolkengezinnen laagdrempelig een luisterend oor te bieden en 'de weg mee te wijzen' in de Nederlandse cultuur. Als sociale introductie kunnen zij de gezinnen bijvoorbeeld helpen met het zoeken van een

huisarts en scholen voor de kinderen. Het buddyproject gaat ook gefaciliteerd worden door Defensie, want enige begeleiding voor de buddy's is wel fijn.

Nu denk je misschien, houdt de AFMP-voorzitter zich hier vooral mee bezig? Nee hoor, maar zoals je verderop in het blad kunt lezen, komt er een vacature vrij voor het voorzitterschap. Ik ga namelijk in de loop van 2021 met pensioen. En ook na mijn pensioen wil ik een zinvolle maatschappelijke bijdrage blijven leveren. Met dit plan creëren we niet alleen een nieuwe toekomst voor de tolkengezinnen, maar ook voor mij.

Denk jij dat jij in de toekomst de geschikte AFMP-voorzitter bent? Schroom dan niet om te solliciteren. Op pagina 27 vind je meer informatie.

Ik wens jou en eenieder die je lief is mooie dagen en een fantastisch 2021 toe!

Hartelijke groet,
Anne-Marie Snels,
Voorzitter AFMP

08

**AFGHAANSE TOLK
FARHAD WACHT
OP GEZIN**

Eind 2019 hoorde de Afghaanse tolk Farhad dat hij dankzij een ruimhartiger tolkenbeleid definitief in Nederland mag blijven. Hij wacht nu alleen nog op de komst van zijn vrouw en kinderen die hij al zes jaar niet heeft gezien. OpLinie vraagt hoe het Farhad anno 2020 vergaat.

18

**HOE DENKEN LINKS
EN RECHTS OVER
DEFENSIE?**

In de aanloop naar de Tweede Kamerverkiezingen op 17 maart 2021 verdiepen we ons in de 'defensieparaaf' van de (concept-) verkiezingsprogramma's van diverse politieke partijen. Welke rol moet Defensie de komende jaren gaan spelen en wat zijn hun keuzes op het gebied van personeel & materieel?

14

**'HET ONTBREEKT
DEFENSIE AAN LEREND
VERMOGEN'**

De registratie van klachten is onvoldoende, ze worden te veel bekeken vanuit de organisatie en het ontbreekt Defensie aan lerend vermogen. Dit concludeert de Nationale ombudsman en Veteranenombudsman Reinier van Zutphen in het rapport 'Monitor klachtbehandeling Defensie'.

22

**FLINKE INSPANNINGEN
VOOR JOUW BELANGEN
DIT CORONAJAAR**

Tijdens dit veelbewogen coronajaar spande de AFMP zich, vaak op gepaste digitale afstand, meer dan ooit in voor jouw individuele en collectieve belangen. In dit jaaroverzicht laten we zien wat we hebben kunnen realiseren voor jou en je collega's.

EN VERDER

- 04** Bondig - Werk en inkomen
- 06** Gezamenlijke cao-inzet defensiebonden
- 13** Lid werft lid
- 27** AFMP zoekt nieuwe voorzitter
- 28** Bondig - Vereniging
- 30** Uitspraak AAC over bezoldigingsstelsel
- 30** Uitspraak AAC over employability-organisatie
- 32** Corona-items in overleg met Defensie
- 34** Defensie in de media
- 37** Blog Kaat Mossel
- 38** Kerstpuzzel
- 40** Ledenvoordeel FNV
- 42** Contact met AFMP
- 44** Lid in beeld: Simon Baake

HEB JIJ AL JOUW VERLOFUREN AL OPGENOMEN?

Elk jaar bouw je als defensiemedewerker een saldo aan verlofuren op. Maar wat kun je doen met de verlofuren die je niet opneemt? Je kunt deze meenemen naar het daarop volgende jaar. Je bent dan wel verplicht ze dat jaar definitief op te nemen. Doe je dit niet, dan vervallen de uren. Er zijn echter enkele situaties, waarbij je de mogelijkheid hebt om de vervaldatum van jouw verlofuren met een jaar uit te stellen.

In de volgende situaties heb je de kans dat deze vervaldatum met een jaar wordt uitgesteld:

- als je door operationele omstandigheden geen verlof kunt opnemen;
- als je door ingrijpende persoonlijke omstandigheden het verlof niet kon genieten;
- als je door medische oorzaken het verlof niet kon genieten.

Om in aanmerking te kunnen komen voor uitstel van de vervaldatum van jouw verlofuren, moet je een aanvraag indienen bij het bevoegd gezag. Doe dit via Startpagina P&O > Verlof > Vakantieverlof als één van bovengenoemde situaties voor jou geldt. Zijn er medische redenen? Overleg dan een schriftelijke verklaring van jouw behandelend arts aan het bevoegd gezag. Heb je in 2019 niet al je verlofuren opgenomen? Dan ontvangen jij en jouw leidinggevende een mail, waarin je wordt geattendeerd op het overgebleven saldo aan uren. Onderneem je geen actie? Dan vervallen deze uren per 31 december 2020. ■

BETAALDATA SALARISSEN 2021

Onlangs zijn de betaaldata bekendgemaakt van het maandelijkse salaris van militairen en burgermedewerkers voor het jaar 2021. Natuurlijk willen wij jou deze in overleg met het ministerie van Financiën vastgestelde data niet onthouden. Uiterlijk de volgende werkdag na de genoemde betaaldatum wordt het salaris op jouw rekening bijgeschreven.

- Vrijdag 22 januari
- Woensdag 24 februari
- Woensdag 24 maart
- Vrijdag 23 april
- Vrijdag 21 mei (inclusief vakantiegeld)
- Donderdag 24 juni
- Vrijdag 23 juli
- Dinsdag 24 augustus
- Vrijdag 24 september
- Vrijdag 22 oktober
- Woensdag 24 november (inclusief eindejaarsuitkering)
- Woensdag 22 december

RECHTZAAK OVER OPSLAGPREMIE MILITAIRE PENSIOENEN VAN START

Na een uitgebreid voortraject boog de rechter zich onlangs voor het eerst over de zaak rond de opslagpremie voor militaire pensioenen. Het betrof een zogenoemde 'comparitie van partijen', waarin de rechter de partijen mondeling heeft gehoord en verzocht om aanvullende informatie. Het ingewikkelde proces zal zeker tot in de loop van volgend jaar duren.

In 2018 publiceerde de AFMP al over dit onderwerp, toen wij signalen kregen via onder meer Facebook en andere social media-kanalen dat militairen mogelijk teveel pensioenpremie zouden hebben betaald. Het gaat om een sinds 2004 verschuldigde opslagpremie. Burgers gingen destijds over naar een middelloonstelsel en militairen bleven in het eindloonstelsel. Een maand later berichtten wij in een artikel dat een in pensioenrecht gespecialiseerde advocaat was ingeschakeld om te beoordelen of het terecht is dat militairen jarenlang een opslag- of koppelpremie voor hun ouderdomspensioen hebben moeten betalen.

JUIST UITGEVOERD?

Ondanks het feit dat wij niet zeker waren van de haalbaarheid van deze zaak, heeft de AFMP zich aangesloten bij de procedure die op aanraden van de advocaat gestart kon worden. Niet alleen financieel, maar ook door één van onze leden te laten toevoegen aan de procedure. Wij vinden het belangrijk dat beoordeeld wordt of de afspraken rond de opslagpremie juist zijn uitgevoerd of niet. ■

BONDIG WERK EN INKOMEN

HOGERE TOELAGE BIJ BEZWARENDE WERKOMSTANDIGHEDEN

Na overleg tussen de bonden en Defensie wordt eindelijk de toelage verhoogd voor burgermedewerkers die werken onder bezwarende omstandigheden. Deze toelage komt nu neer op 5%, 10% en 15% van hun huidige salarisschaal, met een maximum van schaal 7. Defensie voert, volgens afspraak, de verhogingen met terugwerkende kracht tot 1 juli 2019 door. Het bewuste burgerpersoneel wordt hierover persoonlijk geïnformeerd.

Met de verhogingen geeft Defensie invulling aan de afspraak in het Arbeidsvoorwaardenakkoord 2018-2020. Dit geldt voor de toelage zelf, maar ook voor de uren dat een burgermedewerker hierop aanspraak kan maken. De achterliggende gedachte is dat werk onder bezwarende omstandigheden zoveel mogelijk dient te worden beperkt. Medewerkers die toch dit werk verrichten, kunnen vanaf nu dus rekenen op meer compensatie.

BEZWARENDE SITUATIES

Defensie definieert bezwarende arbeidsomstandigheden als omstandigheden met één of meer bezwarende werksituaties met huid- of slijmviesirriterende stoffen, verontreinigingen, sterk onaangename geuren, sterke afkeer oproepende materialen, langdurige blootstelling aan hitte of koude, lawaai, trillingen, hinderlijke beschermingsmiddelen en persoonlijk risico of gevaar. Herken je hierin jouw eigen werksituatie en ontvang je nog geen toelage bezwarende werkomstandigheden? Meld dit dan bij je leidinggevende, zodat die dit alsnog voor jou en jouw collega's kan regelen. ■

Loonontwikkeling en
korte looptijd

GEZAMENLIJKE CAO-INZET VAN MEERDERE DEFENSIEBONDEN

Het Ambtenarencentrum (AC), de Algemene centrale van overheidspersoneel (ACOP) waarvan de AFMP deel uitmaakt en de Centrale voor Middelbare en Hogere Functionarissen (CMHF) stemden onlangs hun CAO-inzet met elkaar af. In een gezamenlijke inzetbrief maakten zij deze inzet bekend aan defensie. Deze is erop gericht om nog vóór het einde van de looptijd van het huidige akkoord tot een resultaat te komen, dat hierop naadloos aansluit.

De coronacrisis heeft onze samenleving drastisch veranderd en veel beperkingen en verplichtingen gebracht. "In deze tijd waarin veel niet meer kan, hebben de defensiemedewerkers laten zien dat zij van vitaal belang zijn voor de samenleving," zo zeggen de centrales in hun inzetbrief. "Het is nog onzeker hoe lang deze crisis zal aanhouden en wat de gevolgen hiervan zullen zijn. Daarom kiezen wij er samen met de andere bonden voor om ons bij de arbeidsvoorwaardeninzet te focussen op loonontwikkeling en op een korte looptijd."

EERDERE AFSPRAKEN

Niet alleen de onzekere toekomst is reden voor bovengenoemde inzet van de drie

centrales. "Veel belangrijke afspraken uit het huidige arbeidsvoorwaardenakkoord zijn nog niet of onvoldoende uitgewerkt en ingevoerd," zo wordt benadrukt. "Hierbij gaat het bijvoorbeeld om de vervanging van het Flexibel Personeelssysteem Defensie (FPS, red.) en het bezoldigingsstelsel. 2021 moet een overgangsjaar worden waarin (lopende) grote dossiers moeten worden afgerond."

Daarom hechten wij er samen met de andere bonden waarde aan om naast de komende onderhandeling zo snel mogelijk over die onderwerpen resultaat te bereiken. "De focus van deze beleidsarme inzet moet daaraan een bijdrage leveren."

KOOPKRACHTVERBETERING

De belangrijkste punten in de inzetbrief aan Defensie hebben betrekking op de looptijd, de loonontwikkeling, het sociaal beleids-

kader 2012, de invulling van het nationaal pensioenakkoord, duurzame inzetbaarheid, plaatsafhankelijk werken, de vakbondscontributie, het cafetariamodel, het bezoldigingssysteem voor militairen, contractvormen voor burgerpersoneel en de rechtspositie van reservisten.

De drie centrales geven de voorkeur aan een nieuw arbeidsvoorwaardenakkoord met de looptijd van één jaar. Daarnaast willen zij voor het defensiepersoneel een verantwoordelijke loonontwikkeling realiseren.

"Deze moet zodanig zijn dat er sprake is van koopkrachtverbetering voor al het defensiepersoneel," verwoorden zij in de inzetbrief. "Wij hebben een nadrukkelijke voorkeur voor een structurele verhoging

van de bezoldiging, maar een (deels) andere vormgeving sluiten wij niet uit. Daarbij geldt wel dat deze loonmutatie ongeacht de vorm volledig pensioengevend moet zijn en moet doorwerken naar UGM'ers, wachtgelders en FLO'ers."

In de brief maken wij samen met de andere bonden de in het lopende arbeidsvoorwaardenakkoord vastgelegde afspraak over het nationale pensioenakkoord concreter. Wij zijn voorstander van het verruimen van de mogelijkheden om verlof te sparen, een mogelijkheid die uit het recent gesloten pensioenakkoord voortvloeit. "Over de wijze waarop dat zou kunnen en de wijze waarop het verlof geconsumeerd kan worden, willen we het gesprek voeren. Als eerste stap denken wij bijvoorbeeld aan het wegnemen van de 10-jaarsgrens in de bestaande regeling waarbinnen gespaard verlof moet worden opgenomen."

TIJDELIJKE VRIJVAL

De centrales wijzen er eveneens op dat in het pensioenakkoord is vastgelegd dat een deel van de door Defensie verschuldigde RVU-boete niet hoeft te worden afgedragen. "Zonder de opvatting prijs te geven dat de RVU-boete voor defensiemedewerkers die functioneel leeftijdsontslag kennen ten onrechte betaald wordt, zien wij mogelijkheden om de huidige tijdelijke vrijval arbeidsvoorwaardelijk te gebruiken op een wijze die past bij de zware beroepenregeling uit het pensioenakkoord."

STRUCTURELE FINANCIERING

Recente ontwikkelingen maken het mogelijk om de komende tijd een aantal stappen te zetten met de afspraken over levensfasebewust personeelsbeleid, zo kaarten de centrales een ander punt aan. Hierbij kun je volgens de centrales denken aan diverse subsidieregelingen die de regering beschikbaar stelt, mede in relatie tot de afspraken die in het pensioenakkoord zijn gemaakt.

"Wij willen met u in gesprek over een structurele financiering van het arbeidsmarkt- en scholingsfonds defensie (ASD)," zo richten zij zich tot Defensie. "Hierdoor heeft het ASD, bijvoorbeeld door gebruikmaking van subsidiegeld, waarvoor vaak een gezamenlijke financiering met het ASD noodzakelijk is, de mogelijkheid langjarig initiatieven op het gebied van duurzame inzetbaarheid te initiëren.

De centrales pleiten er verder voor om het instrumentarium van de stimuleringsmaatregel vrijwillig vertrek en de behoudpremie die voor militairen geldt ook beschikbaar te maken voor burgermedewerkers. Gezien de overvulling van burgerfuncties, ligt wat ons betreft de focus daarbij op dit moment vooral op de stimuleringsregel vrijwillig vertrek. We zien bij burgermedewerkers namelijk in een aantal categorieën onevenwichtigheden ontstaan tussen inzetbaarheid en de aard van de te verrichten werkzaamheden. Jammer genoeg ontbreken voor burgermedewerkers op dit moment sturingsmiddelen om een doorstroming naar andersoortig werk te bevoordelen. Dit willen wij graag veranderen."

PASSENDE AFSPRAKEN

Wil je weten welke passende afspraken de bonden op korte termijn willen realiseren over de andere onderwerpen in de inzetbrief? Lees dan de hele inzetbrief via: www.afmp.nl/assets/Uploads/200788-SOD-inzetbrief-acop-cmhf-ac-arbeidsvoorwaarden-2021.pdf. ■

Afghaanse tolk Farhad
inmiddels bijna zes jaar
in Nederland:

Militair Roy Grinwis
tijdens zijn missie in
Afghanistan.

'IK MIS MIJN VROUW EN KINDEREN ENORM'

'Minister Bijleveld, u laat deze oorlogshelden toch niet in de steek?' Dit was in oktober 2019 de indringende vraag van de AFMP, collega-defensiebond VBM, VluchtelingenWerk en andere organisaties op een paginagrote advertentie in De Telegraaf. Hiermee riepen zij de minister op om de Afghaanse tolk Farhad, die 14 jaar werkte voor het Amerikaanse leger in Afghanistan, ons land niet uit te zetten. Mede door dit appèl kwam er twee maanden later een ruimhartiger tolkenbeleid, waardoor niet alleen Farhad gelukkig mocht blijven maar ook andere tolkgezinnen welkom zijn in Nederland. Vanuit het AZC Utrecht vertelt Farhad Sarajudin hoe het hem anno 2020 vergaat.

Hoe gaat het op dit moment met je? “Ik ben gelukkig en dankbaar. Ik leid een veilig bestaan in Nederland en heb volop kansen hier. Wel maak ik me veel zorgen over mijn familie, die nu nog in Afghanistan verblijft. Ik heb mijn vrouw en vier kinderen, mijn vader en moeder en mijn broer al zes jaar niet gezien. Ik mis ze enorm. Ik kan niet wachten totdat mijn gezin ook naar hier komt.”

Wat weet je over de huidige situatie van je vrouw en kinderen in Afghanistan?

“Ik weet dat zij zich, mede door de veelvuldige terroristische aanslagen en zelfmoord-aanslagen, niet veilig voelen in Afghanistan. Hierdoor kunnen mijn kinderen helaas niet regelmatig naar school. Vooral door corona verloopt de procedure om mijn vrouw en kinderen naar Nederland te halen traag. We zullen nog het nodige geduld moeten hebben voordat we elkaar na al die jaren eindelijk weer in de armen kunnen vallen.”

Wat bevalt je het meest aan ons land?

“De Nederlandse cultuur is de beste in de wereld. Nederlanders zijn open en vriendelijke mensen, die altijd bereid zijn je te helpen. Afghanen zijn afstandelijker en argwanender. Mede door de oorlog die al vele jaren duurt, vertrouwen zij elkaar vaak niet. Ik volg drie keer per week lessen in de Nederlandse taal. Tijdens deze lessen krijg ik ook uitleg over de cultuur en gewoonten in Nederland. Zo weet ik inmiddels dat Nederland ruim 17 miljoen inwoners en 19 miljoen fietsen telt. In Nederland kun je simpelweg niet zonder een fiets.”

Op je 19e ging je als tolk aan de slag bij het Amerikaanse leger in Afghanistan. Hoe was het om hiermee op zo'n jonge leeftijd te starten?

“Ik was toen net klaar met school en ik sprak mijn talen. In 2002 kwam het Amerikaanse leger naar de Afghaanse provincie Parwan waar ik woonde. Het leger zocht lokale werknemers en mijn vader adviseerde me te solliciteren. Het was een baan met toekomstperspectief en bovendien had iedereen nog veel vertrouwen in het Amerikaanse

leger. Zelf was ik vooral trots dat ik zo'n goede baan had gevonden. In 2006 trouwde ik en daarna kreeg ik samen met mijn vrouw vier kinderen: twee zonen en twee dochters. We woonden lange tijd in de Afghaanse hoofdstad Kabul. We leefden redelijk anoniem in Kabul, een grote stad met 5 miljoen inwoners. Tot 2009 ging het allemaal prima, daarna ging het bergafwaarts.”

Wat veranderde er na 2009?

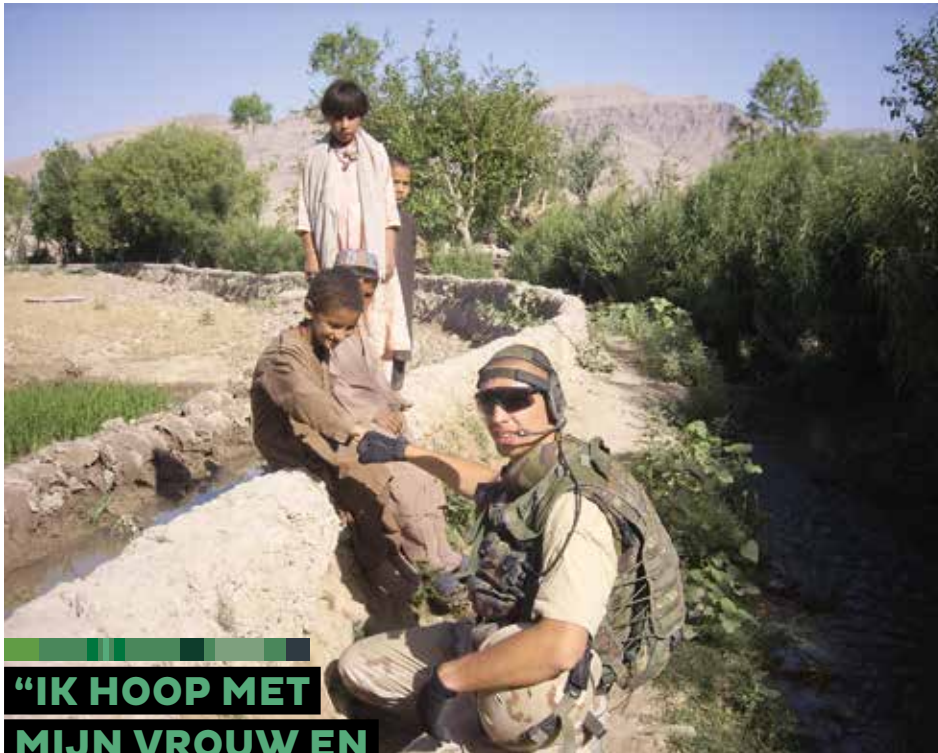
“Op weg naar hun werk op de Amerikaanse legerkampen hielden de milities in de jaren daarna steeds vaker Afghanen zoals ik aan. Zij vroegen dan: ‘Waarom doe je werk voor de Amerikanen? We zullen je doden als je daarmee doorgaat! Ben je wel een echte moslim?’ Geweld, bedreiging en kidnaping vonden dagelijks plaats. Ik werd steeds vaker met argusogen bekeken.”

FARHAD: 'IK HAD GEEN ANDERE KEUZE DAN UIT AFGHANISTAN TE VLUCHTEN'

Wat leidde in 2015 tot je vlucht naar Nederland?

“Dat jaar bombardeerde het Amerikaanse leger een wapendepot in Parwan. Lokale leiders vroegen zich af hoe de Amerikanen de locatie van dit depot hadden weten te vinden en zochten naar een zondebok. Al snel kwamen ze bij mij uit. Ze dachten dat ik een informant was, want waarom werkte iemand anders zo lang voor het Amerikaanse leger? Toen ik tijdens een verlof terugging naar mijn gezin, bleek ik in groot gevaar te zijn. Kort daarna kwamen ze naar mijn huis om me te doden, maar gelukkig kon ik op het laatste nippertje ontsnappen. Het was ontzettend moeilijk om mijn vrouw en kinderen in de steek te laten, maar ik had geen andere keuze dan te vluchten. Gelukkig liepen zij geen direct gevaar, omdat ik de enige was die werd bedreigd vanwege mijn werk bij het

“IK HOOP MET MIJN VROUW EN KINDEREN EEN MOOI LEVEN IN NEDERLAND OP TE BOUWEN”

Amerikaanse leger. Mijn vrouw en kinderen wisten niets over mijn werk als tolk. Om dit werk te kunnen blijven doen, hield ik alle dingen die hiermee te maken hadden geheim.”

Wat herinner je je nog van het moment dat je hier arriveerde?

“Direct na mijn aankomst in Nederland meldde ik me als vluchteling bij de marechaussee. Door mijn ervaringen in Afghanistan voelde ik me nog niet veilig. Daarom benadrukte ik tegenover de marechaussee dat ik bang was dat iemand me zou vermoorden. Zij stelden me gerust door te zeggen dat ik in Nederland niet meer voor mijn leven hoefde te vrezen. Uiteindelijk werd ik doorverwezen naar het AZC in Ter Apel.”

Toen in 2019 uitzetting uit Nederland voor jou dreigde, spanden de defensiebonden AFMP en VBM, VluchtelingenWerk en andere organisaties zich in om dit te voorkomen. Uiteindelijk waren hun inspanningen succesvol. Met welk gevoel kijk je hierop terug?

“Het maakt me trots en blij dat zoveel mensen en organisaties, zoals VluchtelingenWerk en de AFMP, me hebben geholpen! Ik voel me gelukkig, veilig én dankbaar dat bijvoorbeeld VluchtelingenWerk me tot op de dag van vandaag hulp biedt.”

Hoe zie je jouw toekomst?

“Wanneer ik aan mijn toekomst hier denk, hoop ik natuurlijk allereerst dat mijn vrouw en kinderen dan ook in Nederland zijn. Samen met hen hoop ik hier een mooi leven te kunnen opbouwen. Met mijn ervaring op het gebied van het leger, veiligheid en tolkenwerk zou ik in de toekomst graag bij de politie of het leger werken. Maar mijn belangrijkste doel is en blijft natuurlijk de hereniging met mijn familie.”

AFMP-voorzitter bedenkt buddyplan

‘HET IS BELANGRIJK DAT AFGHAANSE TOLKEN ZICH HIER SNEL THUISVOELEN’

Hoe kunnen we de Afghaanse tolken die voor de Nederlandse en internationale troepen in hun geboorteland werkten, hier een fijne en veilige toekomst bieden? AFMP-voorzitter Anne-Marie Snels heeft het antwoord: met onder andere een buddyplan. “Nederlandse militairen die in Afghanistan dienden, kunnen als buddy een steun en toeverlaat vormen voor de tolken en hun gezinnen die in Nederland wonen.” Anne-Marie geeft uitleg over dit door haar bedachte initiatief.

In december 2019 voldeed het kabinet aan de wens van de Tweede Kamer om Afghaanse tolken die in hun geboorteland actief waren voor de internationale troepen aan te merken als een systematisch vervolgd groep. Wat was jouw reactie hierop?

“Ik was superblij. Na jaren is er nu dan eindelijk een ruimhartiger tolkenbeleid voor Afghaanse tolken. Hiervoor is uiteindelijk een bijna Kamerbrede motie aangenomen. Om in aanmerking te komen voor asiel in ons land, hoeven de tolken nu alleen nog maar te bewijzen dat zij voor de internationale missie werkten. Het Nederlandse asielbeleid voor Afghaanse tolken is daarmee in lijn gebracht met de zogeheten EASO Country Guidance. Dat betekent dat zij moeten worden aangemerkt als ‘syste-

Minister Bijleveld van Defensie:

'MOOI DAT BUDDYPLAN NATUURLIJK ONTSTAAT'

OpLine vroeg minister Bijleveld van Defensie om een reactie op het buddyplan. "Ik vind het mooi dat het buddiesysteem op natuurlijke wijze aan het ontstaan is," zegt de minister desgevraagd. "Niet van boven opgelegd, maar van onderop. Want het is moeilijk als je uit je thuisland moet vluchten en aankomt in een land waar zoveel anders is. Juist militairen begrijpen hoe het is om aanwezig te zijn in een land met een totaal andere cultuur. Maar anders dan onze militairen, willen de tolken zich ook echt thuis voelen. En een thuis is meer dan een huis en een paspoort; het is het gevoel dat je welkom bent en iemand hebt op wie je kunt rekenen: een buddy. Ik denk dat de buitenwereld niet altijd weet hoe belangrijk tolken zijn voor de operaties die onze militairen wereldwijd uitvoeren. Een misverstand kan snel uit de hand lopen als je de cultuur niet kent; een tolk kan daar in het grote verschil maken. Het is ontzettend verdrietig dat zij niet in het land kunnen blijven waarvoor zij zich hebben ingezet."

matisch vervolgde groep.' Voorheen moesten zij met duidelijke bewijzen komen dat zij persoonlijk gevaar liepen in Afghanistan. Een groot probleem was dat lang niet iedere tolk hiertoe in staat was. Omdat hun leven in gevaar was, vernietigden zij namelijk alle bewijsmateriaal hiervoor. Daarom kreeg slechts een handjevol tolken hier de afgelopen jaren asiel."

Het duurde jaren voordat er een beter tolkenbeleid kwam. Welke inspanningen verrichtte de AFMP hiervoor?

"Samen met collega-defensiebond VBM en organisaties als Vluchtelingenwerk Nederland en Amnesty International hebben we ons hiervoor de afgelopen jaren flink ingespannen. Zo vroegen wij met al deze organisaties in oktober 2019 met een paginagrote advertentie in De Telegraaf aandacht voor de schrijnende situatie van Afghaanse tolken. Zes jaar terug voerde de AFMP al een forse lobby richting de Tweede Kamer voor een beter tolkenbeleid. Dit deden we aan de hand van een triest voorbeeld: Ahmadzai. Helaas bleek er toen geen meerderheid in de Tweede Kamer te zijn voor een goed tolkenbeleid. Na veel gedoe mocht Ahmadzai wel blijven. Uiteindelijk is er eind 2019 alsnog een goede regeling gekomen."

Waarom duurde het allemaal zo lang?

"Er had al veel eerder een ruimhartiger beleid kunnen zijn als het Nederlandse kabinet eerder de Europese regelgeving had nageleefd. Het Europees asielagentschap wees tolken jaren terug al aan als systematisch vervolgde groep. Nederland deed dat helaas nooit eerder, maar uiteindelijk dus gelukkig wel."

Inmiddels zit er een flinke vertraging in de komst van Afghaanse tolkengezinnen naar Nederland. Hoe verklaar je dit?

"Deze vertraging wordt vooral veroorzaakt door het coronavirus. Minister Bijleveld heeft mij echter persoonlijk toegezegd dat zij hun komst naar Nederland zo snel en goed mogelijk gaat oppakken."

Wat raakt jou hierin persoonlijk het meest?

"De afgelopen jaren heb ik de schrijnende

verhalen gehoord van Farhad en andere Afghaanse tolken. Deze raken mij niet alleen als AFMP-voorzitter, maar ook persoonlijk. Uit hun verhalen komt naar voren dat het leven van veel tolken daadwerkelijk in gevaar was én van velen helaas nog steeds is. In mijn ogen verdienen zij, na alles wat ze hebben meegemaakt, een warm welkom in Nederland. Ons land heeft een grote verantwoordelijkheid voor de tolken die hebben zorggedragen voor de veiligheid van onze militairen. Net als hun gezinnen liepen zij hierdoor vaak flinke risico's. Het wordt hoog tijd dat we iets terugdoen."

Hoe ontstond het idee voor een buddyplan?

"Dit idee ontstond bij mij na gesprekken met Farhad, AFMP-lid Roy Grinwis die in het verleden met Afghaanse tolken samenwerkte en met anderen, die mij persoonlijk lieten weten dat zij 'iets wilden terugdoen' voor de tolken. Ook sprak ik met Sara, een Nederlandse onderzoeker die internationaal onderzoek verricht naar de positie van Afghaanse tolken en zelf in Engeland nauw bij een aantal projecten betrokken is. Zij vertelde over de vaak schrijnende situaties waarin zij verkeren. Daarnaast heb ik goed contact met VluchtelingenWerk, dat vaak de eerste opvang in Nederland verzorgt en vluchtelingen de weg wijst. Al deze contacten zetten mij aan het denken over de Afghaanse tolken, die in Nederland terechtkomen. De belangrijkste vraag is: hoe zorgen we ervoor dat zij hier een mooi leven krijgen? Zij moeten leren omgaan met de andere culturele gebruiken in ons land en hun weg vinden in onze maatschappij. Een snelle inburgering kan hieraan een bijdrage leveren en ervoor zorgen dat zij zich hier echt thuis gaan voelen. Zo kwam ik op het idee voor het buddyplan."

Hoe steekt dit plan in elkaar?

"Mijn idee hierachter is dat Afghaanse tolken in Nederland worden opgevangen door buddy's. Bij voorkeur worden dit defensiemedewerkers die zelf op missie waren in Afghanistan en hierdoor de Afghaanse cultuur al enigszins kennen. Als buddy's kunnen zij de tolken en hun gezinnen op een laagdrempelige manier een luisterend oor

bieden en wegwijs maken in de Nederlandse cultuur. Zo kunnen zij bijvoorbeeld hulp bieden bij het vinden van een huisarts of een school voor hun kinderen. Defensie gaat het buddyplan faciliteren, zodat ook de buddy's goede begeleiding krijgen."

Hoe verlopen de contacten met Defensie?

"Prima! Na het bedenken van het plan legde ik eerst contact met minister Bijleveld. Zij reageerde enthousiast en wilde de koe direct bij de hoorns vatten. Ook de hulp en betrokkenheid van anderen zijn onontbeerlijk, zo kunnen de geestelijke verzorgers bij Defensie een rol spelen. Vluchtelingenwerk werkt al langer met een buddyprogramma en van de ervaringen hiermee kunnen we natuurlijk ook leren. Verder zie ik een rol weggelegd voor het Veteraneninstituut. Uiteindelijk is het belangrijk dat in de defensiewereld zoveel mogelijk draagvlak wordt gecreëerd. Hoe meer zielen, hoe meer vreugd, zou ik zeggen. Zodra we echt van start gaan, maken we dat breed bekend."

Afghanistanveteraan Roy Grinwis:

‘GOED TOLKENBELEID STOPT NIET BIJ AANKOMST IN NEDERLAND’

Als oud-militair die op 10 juli 2007 gewond raakte bij een terroristische aanslag in de stad Deh Rawod in Afghanistan, is Roy Grinwis enthousiast over het idee voor een buddyplan voor Afghaanse tolken. “Ik vind het een prachtig idee,” zegt het 36-jarige AFMP-lid, dat tegenwoordig rij-instructeur is op het verkennings- en bewakingsvoertuig Fennek. “Een goed tolkenbeleid stopt naar mijn mening namelijk niet op het moment dat zij in Nederland arriveren.”

Ook na hun aankomst in ons land moet er volgens Roy goed voor de tolken worden gezorgd. “Zij komen uit een andere cultuur, die niet te vergelijken is met de onze. Zij belanden in de westerse cultuur, waarin alles mogelijk lijkt. Daarom is het voor hen belangrijk om een vertrouwd iemand als buddy te hebben, die hen wegwijs maakt in onze samenleving. Dit kunnen veteranen zijn die door hun vroegere missie ervaring hebben met de Afghaanse cultuur, maar bijvoorbeeld ook journalisten die in Afghanistan waren of mensen die zich in het land hebben verdiept. Ik vind het mooi dat het bij het buddyplan niet alleen draait om hulp voor de tolken zelf, maar ook voor hun gezinnen.”

POSITIEVE RESPONS

Uit zijn omgeving krijgt Roy veel positieve respons op het buddyplan. “Vooral jongens met wie ik in Afghanistan diende en die met deze tolken hebben samengewerkt, reageren enthousiast. Zij menen dat ons land goed voor de tolken moet zorgen. Tijdens onze missie beschouwden we de Afghaanse tolken als onze eigen mannen, zij hoorden echt bij ons peloton. Zij waren in Afghanistan onze ogen en oren. Zij luisterden voor ons bijvoorbeeld via de radio af wat de Taliban te zeggen had. Hiermee behoedden zij ons meerdere malen voor heel wat ellende.”

Zijn persoonlijke ervaringen met de tolken in Afghanistan noemt hij ‘bijzonder positief’. “Zij waren over het algemeen professioneel,

oprecht en geïnteresseerd in ons als militairen daar. Eén van onze tolken was er bij toen op 10 juli 2007 de terroristische aanslag plaatsvond. Hij en een collega-tolk boden toen volop hulp.”

VERSNELDE ASIELPROCEDURE

Als Afghanistan-veteraan is Roy zich de afgelopen maanden steeds meer gaan verdiepen in het lot van de tolken, die nog in Afghanistan verblijven of die nog maar net in Nederland zijn. “Eind juli kwam ik via Facebook in contact met een tolk met wie ik in 2007 in Afghanistan samenwerkte. Hij vertelde me dat hij door de ambassade in Kabul was benaderd over de versnelde asielprocedure in Nederland. Ik ben gaan kijken of ik vanuit ons land iets voor hem zou kunnen betekenen. Ik legde daarom contact met VluchtelingenWerk. Niet lang daarna sprak ik met AFMP-voorzitter Anne-Marie Snels en toen vertelde zij me over haar idee voor het buddyplan. Een mooi initiatief, dat nu steeds meer door anderen wordt gedragen.”

MOEILIJKE OMSTANDIGHEDEN

Op dit moment onderhoudt Roy onder meer contact met een drietal tolken. Twee van hen wonen onder moeilijke omstandigheden in Afghanistan en één tolk leeft pas sinds maart in ons land. “Het is frustrerend dat ik op dit moment alleen maar kan proberen contact te onderhouden met de twee tolken in Afghanistan en verder weinig

**“MIJN ERVARING IN
AFGHANISTAN**

**MOTIVEERT MIJ EXTRA
OM IETS TE BETEKENEN**

**VOOR DE AFGHAANSE
TOLKEN”**

voor hen kan betekenen. Ik probeer elke dag even een berichtje te sturen hoe het gaat, maar het contact verloopt moeizaam. De ene tolk zit ondergedoken op een Afghaanse legerbasis, terwijl de andere tolk zich in een wat veiligere Afghaanse regio bevindt. Ik hoop echt dat zij via de ambassade in Kabul uiteindelijk in Nederland terechtkomen.”

LEVENSLIJSSEN

Ondanks het feit dat hij 13 jaar terug zware verwondingen opliep bij een terroristische aanslag (*Roy kreeg een granaatscherf door zijn knieholte die zenuwen in zijn been beschadigde en een kogellager door zijn enkel waardoor die verzwakt raakte, red.*) en hierdoor uiteindelijk ongeschikt werd verklaard voor een militaire functie, kijkt Roy positief terug op zijn missie in Afghanistan. “Los van de aanslag heb ik ook leuke ervaringen opgedaan en levenslessen geleerd,” benadrukt hij. “Zo waren we vóór deze aanslag op 10 juli 2007 volop bezig met de opbouw in de omgeving. Afghanen zijn vriendelijk en open en ik heb altijd het gevoel gehad dat zij blij waren met onze aanwezigheid daar. Bovendien had ik mijn vriendin nooit ontmoet als ik in Afghanistan niet gewond was geraakt. Als verpleegster in Kamp Holland verpleegde zij mij. Inmiddels hebben we drie kinderen samen. Mijn ervaring in Afghanistan vormt voor mij een extra motivatie om iets te betekenen voor de Afghaanse tolken die daar actief waren.” ■

AFMP

LEDEN
werven
LEDEN

Het werven van nieuwe AFMP-leden, belonen wij met een puntensysteem. Zo spaar je eenvoudig en snel gave gadgets bij elkaar!

MAAK JE
COLLEGA
AFMP-LID EN
SPAAR MEE
VOOR GAVE
GADGETS!

SPAAR VOOR CADEAUS TOT WEL 400 EURO!

LID WERFT LID

Lid worden van de AFMP is verzekerd zijn van onze unieke 24/7 juridische hulp op het gebied van werk en inkomen. Het sectorhoofd uit jouw regio staat je met raad en daad bij. Hoe meer leden, des te groter de vuist die wij kunnen maken om de collectieve belangen te behartigen! Voor ieder geworven lid ontvang je een waardebon. Deze kun je inwisselen voor gave cadeaus, van een AFMP-pen tot een vakantiebon t.w.v. € 400.

1

waardebon
→ **AFMP-PEN**

10

waardebonnen
→ **SMARTWATCH**
→ **VVV-BON**
(€100)

25

waardebonnen
→ **TABLET**
→ **VLIEGVAKANTIE**
BON
T.W.V. €400

ZO GEPIEPT!

Een collega AFMP-lid maken is zó gebeurd. Download de AFMP-app en klik op 'lees meer' voor het inschrijfformulier. Of ga naar het inschrijfformulier op onze website www.afmp.nl. Je kunt daar je eigen naam + lidmaatschapsnummer invullen. Natuurlijk is het papieren inschrijfformulier ook goed. Of bel of mail even met de afdeling Ledenadministratie in Utrecht: la@afmp.nl of 085 - 89 00 041.

Ombudsman
Reinier van Zutphen:
'Wettelijke termijnen
worden overschreden'

'KLACHTENREGELING DEFENSIE WORDT NAUWELIJKS TOEGEPAST'

De registratie van klachten is onvoldoende, ze worden te veel bekeken vanuit de organisatie en het ontbreekt Defensie aan lerend vermogen. Dat concludeert de Nationale ombudsman en Veteranenombudsman Reinier van Zutphen in het rapport 'Monitor klachtbehandeling Defensie'. "Ook de gang van zaken rond het militair invaliditeitspensioen laat nog steeds veel te wensen over."

TEKST FRED LARDENOYE, FOTO BUREAU NATIONALE OMBUDSMAN

Vier jaar zijn er verstreken sinds het eerste rapport van de Nationale ombudsman en Veteranenombudsman Reinier van Zutphen over de gebrekkige klachtenbehandeling bij Defensie, maar er is nauwelijks iets verbeterd. Van Zutphen: "Daarvoor liep het ook al niet goed, want er waren wel 8 of 9 klachtenregelingen. We hebben het er nog met toenmalig minister Hennis van Defensie over gehad en dat heeft geleid tot een nieuwe eenduidige klachtenregeling in 2016 die er gewoon goed uitzag.

Maar al bij de introductie ging het fout, want er werd geen enkele ruchtbaarheid aan gegeven. Dat is zo gebeven en nu na vier jaar moeten we concluderen dat er nauwelijks gebruik van wordt gemaakt."

NIEUWE KLACHTENREGELING

Aan rapporten ontbreekt het niet. Twee jaar geleden verscheen het rapport 'Onderzoek Sociaal veilige werkomgeving Defensie' van de commissie Giebels, waarin ook de klachtenafhandeling kritisch werd beoordeeld. En al vier jaar doet de Nationale Ombudsman zelf onderzoeken naar klachten bij Defensie.

"Sinds 2016 wordt beterschap beloofd aan de Kamer en aan ons, maar eigenlijk is er geen enkele verbetering," zegt Van Zutphen. Het grootste probleem is dat de nieuwe klachtenregeling bij niemand bekend is. Van Zutphen heeft daar twee jaar geleden samen met zijn coördinator Matthijs van der Hoeven een gesprek over gehad met de minister en de staatssecretaris naar aanleiding van een evaluatie van de eerste twee jaar. "Toen hebben we al gezegd: doe er wat mee. Ga niet om die regeling heen, want dat is ook een probleem. Er zijn verschillende afdelingen die zich bezighouden met klach-

← Reinier van Zutphen: "Elke keer moet het wiel opnieuw worden uitgevonden."

ten, meldingen en signalen met de beste intentie, maar dat werkt contraproductief. Er is geen onderlinge samenhang en geen bescherming voor de klager."

WETTELIJKE VERPLICHTING

Het is een van de conclusies in de mede door Van der Hoeven geschreven 'Monitor Klachtenbehandeling Defensie': klachten worden te vaak op een oneigenlijke manier afgehandeld. Vaak door organisatieonderdelen die actief zijn op het gebied van klachten en meldingen, maar die formeel geen rol hebben in de Klachtenregeling Defensie. "Iemand klaagt dan over iets of over een leidinggevende," zegt Van der Hoeven. "Dan doet zo'n onderdeel het af met een brief waarin ze de oplossing gevonden denken te hebben, maar daarbij wordt meestal niet gewezen op de officiële klachtenregeling noch dat er een beroepsmogelijkheid is bij de ombudsman. Dat zijn wettelijke verplichtingen."

Omdat de ombudsman de Defensie-organisatie wil helpen om de kennis te verbeteren, heeft Van der Hoeven met zijn team meerdere workshops gegeven aan klachtbehandelaren van Defensie. Van der Hoeven: "Ze blijken dan nog nooit gehoord te hebben van de wettelijke verplichtingen als het gaat om klachtbehandeling. De meest elementaire kennis ontbreekt. De workshop was eigenlijk bedoeld voor een verdieping, maar daar kwamen we niet aan toe." Ook wat betreft de termijnen van de behandeling van een klacht ontbreekt het aan kennis, maar vooral ook aan regie. "Wij zien bij Defensie dat meer klachten buiten dan binnen de wettelijke termijn worden afgehandeld."

GEEN LEREND VERMOGEN

Dat klachten vaak informeel worden afgedaan, heeft nog een nadeel: ze worden niet centraal geregistreerd. Van Zutphen: "Als je iets registreert, hoeven daaraan helemaal geen consequenties te worden verbonden, maar het geeft je wel inzicht in hoeveel en waarover wordt geklaagd en hoe je het afhandelt." Registratie is noodzakelijk voor de organisatie om ervan te leren, maar die mogelijkheid laat Defensie volgens Van der

Hoeven liggen. "Pas als iemand stevig in de pen klimt en liefst met een advocaat naar het ministerie stapt, wordt het geregistreerd als klacht. Anders pakt een afdeling casecoördinatie of de IGK het op. Als ze zich dan na lange tijd bij ons melden, vragen we bij het centraal Klachtcoördinatiepunt een dossier op, maar dat is er dan niet." Van Zutphen benadrukt dat Defensie zichzelf daarmee tekort doet. "Elke keer moet het wiel opnieuw worden uitgevonden. Sommige klagers zijn ook heel slim, die komen telkens terug. Ze wachten gewoon totdat er een nieuwe IGK is of een nieuwe commandant en beginnen opnieuw, want er is toch geen registratie."

NIKS OP PAPIER

Dat klachten informeel worden afgedaan, heeft volgens Van Zutphen nog een nadeel. "Wees transparant in wat je doet. Bij het Korps Mariniers zien wij bijvoorbeeld nooit een klacht. Dat vind ik eigenlijk een heel zorgelijke ontwikkeling. Het kan betekenen dat ze het informeel heel goed oplossen, maar de keren dat wel iets naar buiten komt, wijst op het tegendeel. We hebben een keer iemand gehad die van de opleiding weggepest was en met een posttraumatische stressstoornis thuis zat. Of een marinier die niet goed werd behandeld in het missiegebied na een ongeval. Maar op papier was er niks, er was geen klacht te vinden." Volgens de Ombudsman speelt de cultuur daarbij een rol, maar begint het bij een goede registratie. "We hebben ook contact met de Australische Inspecteur der Krijgsmacht. Die zegt: 'We willen dat alles geregistreerd wordt. Waarom? Omdat we daarvan kunnen leren. Ik maak me zorgen over onderdelen waar nooit een klacht of melding geregistreerd wordt.' Bij Defensie hier blijft het

toch iets van 'we lossen het zelf wel op' en daardoor weet niemand het van elkaar."

MILITAIR INVALIDITEITSPENSIËN

In de Monitor wordt geconstateerd dat het bij klachtafhandeling vaak ontbreekt aan persoonlijk contact en dat een besluit over de klacht nauwelijks wordt gemotiveerd. "Dat laatste is gewoon wettelijk verplicht," aldus Van Zutphen. "Ik snap werkelijk niet waarom niet veel vaker iemand gewoon gebeld wordt. Bij ons geldt standaard dat iedereen binnen een week wordt teruggebeld. Aan de reactie merk je dan vaak dat klagers bij Defensie dat niet gewend zijn. Een voorbeeld zijn de klachten over de afwijzing van de aanvraag voor een draaginsigne gewonden. Die werd in het verleden per post gestuurd. Vaak gaat het dan om militairen met ptss, die zijn dan direct van slag. Nadat we daarover aan de bel hebben getrokken, gebeurt dat nu wel op een persoonlijke wijze."

Veteranen klagen de laatste jaren veel over de gang van zaken rond het aanvragen en het bepalen van het Militair Invaliditeitspensioen (MIP). Uit een onderzoek van de Veteranenombudsman vorig jaar bleek al dat er lange wachttijden zijn voor de keuringen die op zichzelf al voor veel stress zorgen. Gebleken is dat het ontbreken van een medische eindtoestand de oorzaak is van veel klachten. Van Zutphen: "We hebben een herziening van de procedure voor het bepalen van het MIP voorgesteld, waardoor iemand eerst behandeld wordt en een medische eindtoestand bereikt. Daarna wordt hij of zij pas gekeurd en volgt een toekenning MIP en kun je procederen voor restschade. Die wijziging van het stelsel is al veel eerder toegezegd, maar daar moet nu eindelijk werk van worden gemaakt."

'PAS ALS IEMAND STEVIG IN DE PEN KLIMT EN LIEFST MET EEN ADVOCaat NAAR HET MINISTERIE STAPT, WORDT HET GEREgISTREERD ALS KLACHT'

↳ Chris Laarhoven in juni 2005 bij de uitreiking van zijn Draaginsigne Gewonden (DIG) door toenmalig minister Henk Kamp van Defensie. Foto: William Moore

Libanonveteraan en
AFMP-lid Chris Laarhoven

‘JE WORDT AF EN TOE GEK VAN DE STRESS’

Chris Laarhoven werd in 1981 op 19-jarige leeftijd als dienstplichtig soldaat naar Libanon uitgezonden. Als ambulancechauffeur maakte hij talloze aangrijpende incidenten mee. Zo moest hij onder meer drie omgekomen Libanese broers bij hun moeder afleveren. Na zijn terugkeer begon Laarhoven aan een carrière in de burgermaatschappij, maar steeds vaker speelden verwerkingsproblemen op. In 2002 volgde de diagnose posttraumatische stressstoornis (PTSS).

Ondanks dat hij al enige tijd een medische eindtoestand en een Militair Invaliditeitspensioen (MIP) heeft, is Chris Laarhoven (58) nog dagelijks bezig met de gevolgen van zijn uitzending. “Min of meer toevallig hoorde ik pas onlangs van een veteraan dat ik nog recht heb op restdade. Niemand heeft me daar eerder op gewezen.” Met steun van de AFMP is de Libanonveteraan een procedure begonnen om te krijgen waar hij recht op heeft.

MEDISCHE EINDTOESTAND

Hoewel hij kort na de diagnose PTSS wel vier keer is gekeurd en de zorg moeizaam op gang kwam, is hij nooit op het idee gekomen om een klacht in te dienen. “Niemand heeft mij op die mogelijkheid gewezen. En ik had destijds ook genoeg dingen aan mijn hoofd. Door mijn alcoholverslaving verliep mijn behandeling niet goed.” Uit ervaring weet hij hoe belangrijk het is dat er meer zekerheid geboden wordt in een dergelijk proces. “Door al die

keuringen werd ik af en toe gek van de stress.” Een stelselherziening waarbij eerst behandeld wordt om een medische eindtoestand te bereiken en dan pas een keuring volgt voor het MIP, zou hij toejuichen. “Toevallig heb ik een kameraad bij wie pas de laatste jaren problemen als gevolg van zijn uitzending naar boven zijn gekomen. Hij is direct behandeld en heeft inmiddels ook een medische eindtoestand en een MIP. Ik zie hoeveel rust dat bij hem gebracht heeft.”

IGK luitenant-generaal Frank van Sprang over klachtenregeling

'REGISTRATIE KAN OOK AFSCHRIKKEN'

De registratie van klachten moet en kan beter, vindt de IGK-luitenant-generaal Frank van Sprang, maar het moet niet ten koste gaan van de toegankelijkheid. Ook Van Sprang vindt dat bij bepaling van het MIP eerst gewerkt moet worden aan de behandeling naar een medische eindtoestand.

“Ik ben het met de Veteranenombudsman eens dat registratie van klachten ook belangrijk is om ervan te leren, maar ik plaats wel enkele kanttekeningen”, aldus Inspecteur Generaal der Krijgsmacht (IGK) luitenant-generaal Frank van Sprang. “We moeten uitkijken dat we niet een bureaucratisch systeem optuigen dat ten koste gaat van de laagdrempeligheid. Als je alles direct gaat registreren, kan het ook afschrikken. En je moet ook met elkaar in gesprek over wat je verstaat onder het woord klacht. Wij zitten zelf meer in de bemiddeling, mensen die verdwalen in het woud van loketten weer in contact te brengen met de juiste instantie of ze bij een geschil weer aan tafel krijgen.”

KLACHTENREGELING

De IGK krijgt jaarlijks rond de 400 verzoeken van militairen om te bemiddelen. Zijn staf willigt niet alle verzoeken in. Van Sprang: “Bij de intake kijken we of de betrokkene al een klacht of verzoek elders heeft lopen. Dat moet dan eerst worden afgerond of stilgezet.” Alles wordt zorgvuldig geregistreerd, benadrukt Van Sprang. “Maar kennelijk doen we dat in een systeem dat niet gelinkt is aan de klachtenregistratie.” De IGK denkt dat hier winst valt te behalen. “Het klopt wat de Ombudsman concludeert: er zijn veel loketten. Maar het belangrijkste is om ervoor te zorgen dat áchter die loketten alles goed gecoördineerd wordt. Want als mensen eenmaal

gewend zijn aan een bepaalde weg, moet je niet repareren wat niet kapot is, zeg maar.” Slechts vier procent van de zaken die de IGK behandelt, leidt niet tot een bevredigende oplossing. “In de registratie vinden we onder meer aan of de betrokkene tevreden is over de bemiddeling en of de uitkomst bevredigend is. Als dat bij een van beiden, of allebei, niet het geval is, wijzen we standaard op de mogelijkheid om andere wegen te bewandelen. We hebben ook regelmatig contact met onder meer de Ombudsman om hierover van elkaar te leren, zodat onze stafofficieren ook de weg weten.” Dat de klachtenregeling in de Defensieorganisatie weinig bekend is, wijt Van Sprang niet alleen aan de communicatie daarover. “Het is niet alleen een kwestie van zenden door de organisatie, maar ook van luisteren door het personeel. Mensen hebben hierin ook een eigen verantwoordelijkheid.”

ONVREDE MIP

In zijn jaarrapport van 2019 constateert de IGK ook dat er veel onvrede is over de gang van zaken rond het MIP, met name de lengte van de procedures. “Je moet daarbij uitkijken dat niet allerlei zaken door elkaar lopen. Je hebt natuurlijk ook klachten over het vastgestelde percentage en vragen met betrekking tot de procedure voor de restschade. In dat kader nodigen we ook mensen van bijvoorbeeld de juridische dienstverlening

REACTIE AFMP

■ De AFMP herkent de onvrede rondom het MIP en pleit al jaren voor verbeteringen. Wij hadden goede hoop dat de evaluatie van het PTSS-protocol uit 2017 hiervoor zou kunnen zorgen. Uit deze evaluatie kwamen goede aanbevelingen, onder andere ook voor de gewenste verbetering van de MIP-procedure. Dat de aanbevelingen uit dit evaluatierapport na vier jaar nog steeds op de plank liggen, is voor de AFMP onacceptabel. Zolang Defensie deze verbeteringen niet doorvoert, heeft praten over een nieuwe herziening wat ons betreft geen zin. Dat zou wederom valse hoop geven aan de veteranen en daar werken wij niet aan mee.

uit om anoniem casussen te bespreken. Als een advocaat betrokken is bij een procedure, kan dat ook extra tijd in beslag nemen. Als er bijvoorbeeld een voorstel van Defensie ligt en hij denkt er financieel meer uit te kunnen halen, zul je het dossier toch weer in behandeling moeten nemen.”

Volgens de IGK is er ten aanzien van de keuringen wel verbetering zichtbaar, omdat het aantal keuringsartsen is uitgebreid. “En er komt een herziening aan van het Voorzieningen- en Uitkeringsstelsel voor veteranen. Ik heb pas nog een presentatie bijgewoond van de HDP daarover. Daarin is de procedure er op gericht om eerst te behandelen, dan een medische eindtoestand te bereiken en dan pas te keuren om het MIP-percentage vast te stellen. Ik vind wel dat daar in specifieke gevallen, bijvoorbeeld bij hersenletsel, later op teruggekomen moet kunnen worden als de gevolgen verergeren. Je zou in zulke gevallen een wat ruimere bandbreedte kunnen hanteren bij de vaststelling van het percentage.” Het moment waarop de herziening wordt ingevoerd, is nog onzeker. “Dat hangt onder andere af van wanneer het in het overleg met de vakcentrales wordt afgerond, want daar ligt momenteel een stuwmeer aan onderwerpen die allemaal belangrijk zijn. Maar ik mag toch hopen dat de frictie op het ene onderwerp niet van invloed is op de behandeling van het andere onderwerp.” ■

De defensieparagraaf van politieke partijen

VAN FORSE INVESTERINGEN TOT KRITISCHE GELUIDEN

In de aanloop naar de Tweede Kamer-verkiezingen op 17 maart 2021 verdiept OpLinie zich in de defensieparagraaf van de (concept-)verkiezingsprogramma's van diverse politieke partijen. Wat is hun visie op de rol die Defensie de komende jaren moet gaan spelen, hoeveel budget moet hiervoor worden vrijgemaakt en wat zijn hun prioriteiten op het gebied van personeel & materieel? En wat moet er internationaal gebeuren? Op deze pagina's hebben we in het kort de defensieparagrafen op een rij gezet van de diverse partijen, waarvan de verkiezingsprogramma's op dit moment bekend zijn. Dat biedt natuurlijk geen garantie ná de verkiezingen. Want bij een kabinetsformatie zal in de onderhandelingen menig voorstel sneuvelen en zal er water bij de wijn worden gedaan. Voordat je gaat stemmen, is het bovendien verstandig ook te kijken naar andere zaken die jij belangrijk vindt. De Stemwijzer kan je daarbij straks helpen.

VISIE

De VVD noemt investeren in Defensie noodzakelijk, maar op zichzelf niet voldoende. 'Straaljagers bieden weinig bescherming als landen migratiestromen op ons afsturen, de toevoer van energie of strategische goederen kunnen afknijpen of met digitale spionage op grote schaal bedrijfsgeheimen stelen. Decennia van bezuinigingen hebben veel gevraagd van onze krijgsmacht. De afgelopen jaren zijn de eerste stappen van herstel ingezet.'

BUDGET

Substantiële verhoging defensiebudget naar Europees Navo-gemiddelde. Precieze datum is niet genoemd.

PERSONEEL & MATERIEEL

- Versterking van capaciteiten waarin krijgsmacht sterk is, zoals 4 nieuwe, mondiaal inzetbare onderzeeboten en extra F-35's.
- Investering in technologisch hoogwaardige slagkracht en ondersteunende eenheden voor Landmacht.
- Investering in nichewapens, zoals raketverdediging.
- Investering in Defensie Cybercommando en inlichtingendiensten.
- Investering in space-eenheid waarmee Defensie werkt aan veilige communicatie en inlichtingenvergaring.
- Marechaussee-uitbreiding: andere landen helpen bij bescherming gezamenlijke Europese buitengrenzen.
- Uitbreiding van flexibele oplossingen voor tekorten, zoals Defensity College waarbij studenten als reservist kunnen werken en het delen van werknemers en materieel tussen Defensie en bedrijven.
- Blijvende steun voor veteranen.
- Ondersteuning samenwerking Defensie en politie in veteranenzorg.

INTERNATIONAAL

- Desnoods zonder resolutie van de VN-Veiligheidsraad militair ingrijpen als dat voor de veiligheid of belangen van Nederland en bondgenoten nodig is.
- Samenwerking met gelijkgezinde landen binnen Navo en EU, geen abstracte vergezichten rond Europees leger.
- Oprichting van gezamenlijke eenheden met bondgenoten voor nieuwe wapens die nodig zijn voor de Navo of Europese operaties, maar die te duur zijn voor individuele landen, zoals hypersonische raketten en grote verkenningsvliegtuigen.

VISIE

De bereidheid van onze militairen om zich waar ook ter wereld in te zetten voor vrede en veiligheid legt volgens het CDA een grote verantwoordelijkheid bij de politiek. 'De eenheden moeten er altijd op kunnen vertrouwen dat zij goed getraind, voorbereid en toegerust met het beste materieel hun moeilijke werk kunnen doen. Met de steun van bondgenoten, maar zeker met de steun van de politiek en samenleving in ons eigen land.'

BUDGET

Langjarig groeipad, waarmee de defensie-uitgaven binnen 10 jaar worden opgetrokken naar de NAVO-norm van 2% BBP.

PERSONEEL & MATERIEEL

- Modern loongebouw, goed salaris, betere kazernes en beste materieel.
- Voldoende personeel werven.
- Voor de continuïteit in aanschaf, onderhoud en vervanging van militair materieel de Europese afhankelijkheid van andere landen verminderen.
- Investerings in krachtige, innovatieve defensie-industrie.
- Versterking van zwaar materieel, van hoogwaardige technologische systemen en van kennis over digitale oorlogsvoering.
- Vaker beroep doen op Europese uitzondering van nationaal veiligheids- en economisch belang om materieel in Nederland aan te besteden.
- Meer mogelijkheden voor veteranen om hun kennis en ervaring in oorlogsgebieden te delen met samenleving.

INTERNATIONAAL

- Intensievere Europese defensiesamenwerking: gemeenschappelijke missies en oefeningen, onderlinge samenwerking van eenheden en landen, taakverdeling van militaire capaciteit en gezamenlijke inkoop.
- Geen geïntegreerd Europees leger.
- Versterking inlichtingen- en veiligheidsdiensten.
- Creëren Cyberhub, met Defensie Cybercommando en Nationale Cybersecurity Centrum als onderdeel.

VERKIEZINGEN

VISIE

Nederland draagt zijn steentje bij aan de bevordering van de internationale rechtsorde en is volgens de PvdA bereid deel te nemen aan vredesmissies. "Daarbij houdt de PvdA vast aan de 3D aanpak (Development, Defence, Diplomacy), waarbij de politieke en ontwikkelingsdimensie leidend zijn en niet louter de militaire. Van Nederlandse deelname is alleen sprake als er voor de missie een volkenrechtelijk mandaat is en instemming van de Tweede Kamer en eventuele toepassing van militair geweld deel uitmaakt van een wel-doordachte langetermijnstrategie.'

BUDGET

Verhoging van defensiebudget.

PERSONEEL & MATERIEEL

- Investering in krijgsmacht en in uitvoeren missies.
- Goed opgeleid, divers personeel, fatsoenlijk salaris en voldoende collega's.
- Investering in defensiepersoneel en hun training.
- Blijvende zorg voor veteranen en hun trauma's, controle door Veteranenombudsman.

INTERNATIONAAL

- Krijgsmacht legt zich toe op NAVO-taken én op mogelijke internationale vredesmissies.
- Nederland moet meerdere internationale operaties tegelijkertijd kunnen blijven uitvoeren.
- Bescherming tegen cyberaanvallen.
- Volledige medewerking van Moskou aan MH17-proces.
- Effectieve bewapening tegen des- en misinformatie Russen →

D66**VISIE**

Volgens D66 ligt de toekomst van Defensie in Europa en binnen de NAVO. 'Wij zijn voorstander van een Europese krijgsmacht. Nu wij niet meer kunnen rekenen op de vertrouwde militaire veiligheidsparaplu van de Verenigde Staten, is het zaak dat we zelf onze broek kunnen ophouden. D66 wil een defensieapparaat dat professioneel en slagvaardig kan inspelen op alle nieuwe uitdagingen die de huidige wereld brengt.'

BUDGET

Defensie-uitgaven laten toegroeien naar Europees gemiddelde van 1,43% BNP.

PERSONEEL & MATERIEEL

- Organisatiestructuur- en cultuur omvormen tot krachtig defensieapparaat.
- Defensieorganisatie moet werken aan interne veiligheidscultuur.
- Zorg voor bestaand personeel én veteranen.
- Actief beleid Defensie om een diverse organisatie te worden.
- Meer mogelijkheden voor deeltijd en reservisten.
- Schrappen leeftijdsbelemmeringen.
- Samenwerking Defensie met private sector.
- Investing in cybercapaciteiten bij Defensie.
- Verduurzaming inkoop- en vastgoedbeleid Defensie

INTERNATIONAAL

- Fysiek Europees militair hoofdkwartier, waar militaire operaties worden aangestuurd.
- Elke lidstaat stelt vast welke bijdrage het levert aan militaire capaciteiten voor bescherming en verdediging van de EU. Deze vormen samen de Europese krijgsmacht.
- Inzet Europese krijgsmacht voor civiele, militaire en vredesmissies.
- Commissie Veiligheid en Defensie in het Europees Parlement voor democratisch toezicht op missies.
- Openstelling krijgsmacht voor burgers van andere EU-lidstaten.
- Wederzijdse, internationale ontmanteling kernwapens.
- Internationale afspraken voor gebruik semi-autonome wapensystemen.
- Tegen gebruik van volledig autonome wapensystemen, zoals killerrobots.
- Eigen ruimtestrategie van EU: o.a. wetgeving over oorlogvoering in de ruimte
- Wapenexportbeleid wordt Europees.

**GROEN
LINKS****VISIE**

Als alle niet-militaire opties voor het beschermen van mensen zijn uitgeput, kunnen volgens GroenLinks militaire interventies nodig zijn. 'Militair optreden leidt op zichzelf niet tot duurzame vrede. GroenLinks steunt alleen militaire interventies als uiterste redmiddel en als deze hand in hand gaan met langdurige diplomatie, humanitaire hulp en wederopbouw. GroenLinks is voorstander van betere militaire samenwerking binnen de EU.'

BUDGET

Geen budget genoemd.

PERSONEEL & MATERIEEL

- Meer gespecialiseerde taken voor leger.
- Investing in marine, die ook in Caribisch deel wordt ingezet.
- Investing in tegengaan online oorlog, in beveiliging van informatie en in versterking van diplomatieke dienst.

INTERNATIONAAL

- Beter samenwerking tussen krijgsmachten in EU.
- Nederlandse Land- en luchtmacht werken zoveel mogelijk samen met de krijgsmacht van omliggende landen.
- Toewerken naar Europese defensiemacht.
- Strikte internationale afspraken over de inzet van nieuwe wapensystemen, zoals bewapende drones, cyberaanval- en hypersonische raketten.
- Berechting van verantwoordelijken neerhalen MH17.

SP**VISIE**

Volgens de SP werkte Nederland de afgelopen jaren mee aan een permanente oorlog, in onder meer Afghanistan, Irak en Syrië. 'Nergens hebben deze oorlogen tot vrede geleid. Wel hebben ze veel leed veroorzaakt en veel slachtoffers gemaakt. Vernietiging van landen leidde tot miljoenen vluchtelingen en versterkte de positie van terroristische organisaties. We stoppen met deze zinloze oorlogen en kiezen voor een vredespolitiek.'

BUDGET

SP noemt geen defensiebudget.

PERSONEEL & MATERIEEL

- Hervorming van krijgsmacht: naast verdediging eigen land ook inzet voor vredestaken.
- Geen nieuwe onderzeeërs, geld moet naar onderwijzers.
- Geen uitbreiding van JSF-vloot.
- Geen nieuwe kernwapentaak voor Nederlandse JSF-vliegtuigen.
- Defensiepersoneel mag niet slachtoffer worden van onverantwoord handelen Defensie.
- Oprichting fonds voor ondersteuning van slachtoffers van giftige stoffen.
- Goede ondersteuning en nazorg voor alle veteranen, zeker met PTSS.
- Al het defensiepersoneel moet op 65e met pensioen.

INTERNATIONAAL

- Nederland moet geen wapens meer leveren aan landen waar mensenrechten worden geschonden
- Ondertekening van VN-verdrag voor verbod op kernwapens.
- Alle bestaande Amerikaanse kernwapens op Nederlands grondgebied moeten worden teruggestuurd.

**'TIJDENS DE CORONACRISIS
BLEEK OPNIEUW DE
WAARDE VAN DEFENSIE IN
NATIONALE CRISES'**

VISIE

Europa bleef volgens de SGP al ruim 75 jaar vrijwel verschoond van oorlog. 'Maar de wereld blijft onveilig. Tijdens de coronacrisis bleek opnieuw de waarde van Defensie in nationale crises. Zo werd de logistieke kracht en organisatiekracht van onze krijgsmacht ingezet voor bijvoorbeeld het helpen van ziekenhuizen met patiëntentransport. Internationaal neemt Nederland actief deel aan de strijd tegen islamitisch terrorisme. En (digitale) aanvallen tussen landen zijn aan de orde van de dag.'

BUDGET

Navo-afspraken om (minimaal) 2% van BBP in Defensie te investeren, moet wettelijk worden vastgelegd.

PERSONEEL & MATERIEEL

- Uitbouw van Nederlandse defensie-industrie.
- Miljoenen investeren in marktconform loongebouw.
- Goede huisvesting, voedselvoorziening, uitrusting en medische zorg, zowel voor militairen op missie als 'thuis'.
- Bij ernstige misstanden binnen Defensie moeten verantwoordelijken ter verantwoording worden geroepen en niet 'weggepromoveerd'.
- Op peil houden reservistenleger en uitbreiding aantal cyberreservisten.
- Goede veteranenzorg, vooral voor PTSS-slachtoffers.
- Naar Israëlië voorbeeld militairen

- kansen bieden hun bij Defensie opgedane (technologische) kennis toe te passen als ondernemer of bij bedrijven.
- Bijzondere aandacht nodig voor niches, zoals special forces, ballistische raketverdediging, onderzeeboten en (strategisch) luchttransport.
- Aanschaf minimaal 52 F35's.
- Noodzaak onderzoeken op langere termijn nog meer jachtvliegtuigen te kopen.
- Onbemande MQ-9 'Reaper' toestellen voorzien van bewapening.
- Behoefte aan nieuwe transport- en gevechtshelikopters.
- Aanschaf vier nieuwe onderzeeboten.
- Heroprichting eenheid gevechtstanks.

INTERNATIONAAL

- Internationale (oorlogs-)recht en een mandaat van de Veiligheidsraad wenselijk voor legitiem militair optreden.
- NAVO-landen moeten luchtverdedigingssysteem ontwikkelen dat bestand is tegen de nieuwste wapensystemen.
- Meer budget voor defensie-cybercommando en MIVD.
- Wellicht samen met een 'pool' van bondgenoten aanschaf overwegen van maritieme patrouillevliegtuigen.
- Nederland moet het voortouw nemen bij het bepalen van internationaalrechtelijke kaders over zinvolle menselijke betrokkenheid bij inzet van (dodelijk) wapengeweld door bijvoorbeeld drones of cyberwapens.

De PVV heeft geen visie op Defensie in haar verkiezingsprogramma staan.

VISIE

Westerse regeringen, waaronder Nederland, moeten zich volgens de Partij voor de Dieren gaan richten op het wegnemen van de voedingsbodemp van conflicten. Zij wil dat Nederland stopt met het steunen van gevechtsmissies. 'Westerse bombardementen en militaire betrokkenheid bij conflicten zoals in Afghanistan, Irak en Libië hebben de wereld niet veiliger gemaakt. In plaats daarvan sloegen miljoenen mensen op de vlucht en is de dreiging van terrorisme nog altijd aanwezig.'

BUDGET

Geen budget genoemd.

PERSONEEL & MATERIEEL

- Verhoging leeftijd waarop onze militairen mogen worden uitgezonden: van 18 naar 21 jaar.
- Geen nieuw groot vechtmaterieel, zoals straaljagers en duikboten.
- Defensie mag niet actief minderjarigen rekruteren, ook niet bij voorbereidende militaire opleidingen.

INTERNATIONAAL

- Geen medewerking aan gevechtsmissies, ook niet van Navo.
- Volledige zeggenschap over eigen krijgsmacht: er komt geen Europees leger.
- Geen wapens leveren aan repressieve, autoritaire staten
- Ondertekening VN-verdrag voor verbod op kernwapens.

AFMP kijkt terug op
veelbewogen jaar

KRACHTIG IN CORONATIJD

De AFMP kijkt terug op een veelbewogen jaar, waarin het coronavirus veel impact had op het leven van jou als militair of burgermedewerker. Twaalf maanden lang spanden we ons meer dan ooit in voor jouw individuele en collectieve belangen. Vaak, om besmettingsrisico's te voorkomen, via de digitale weg, maar altijd vanuit een grote betrokkenheid met jouw werk en inkomen. Op deze pagina's passeren de belangrijkste ontwikkelingen van 2020 de revue en laten we zien wat de AFMP heeft gerealiseerd voor jou en jouw collega's.

01.2020

72-UURSLIMIET DIENSTREIZEN GESCHRAPT

Op 21 januari volgt het positieve nieuws dat de 72-uurslimiet, verbonden aan de privéverlenging van buitenlandse dienstreezen, is geschrapt. Deze discutabele maatregel is verleden tijd dankzij de nodige inspanningen van de bonden. Defensie voerde deze maatregel 1,5 jaar terug in, omdat zij vond dat deze bij de Rijksoverheid in te voeren limiet ook voor Defensiemedewerkers moest gelden. Veel AFMP-leden tekenden bezwaar hiertegen aan. In het centrale overleg hebben we het uiteindelijk voor elkaar gekregen dat deze gewraakte maatregel is ingetrokken.

EINDELIJK OPLEIDINGSBUDGET VOOR BURGERS

Burgermedewerkers bij Defensie krijgen vanaf januari een individuele opleidingsaanspraak met bijbehorend budget. Dit budget geldt met terugwerkende kracht vanaf 1 januari 2020. De maatregel maakt deel uit van het arbeidsvoorwaardenakkoord 2018-2020, waarvan de regelgeving dan nog moet worden geformaliseerd. Deze maatregel betekent dat sinds deze datum een eenmalige opleidingsaanspraak ter waarde van maximaal 4000 euro wordt toegekend.

02.2020

MARINIERS VERHUIZEN NAAR NIEUW MILLIGEN

Op 14 februari is de vreugde bij veel mariniers en de AFMP groot: de verhuizing van de marinierskazerne van Doorn naar Vlissingen is definitief van de baan. Het kabinet cancelt de verhuizing en verplaatst de kazerne naar Nieuw Milligen bij Apeldoorn. In januari leek de verhuizing van de 1800 mariniers tellende marinierskazerne naar Nieuw Milligen al een voldongen feit. Staatssecretaris Visser van Defensie benadrukte toen dat de verhuizing naar Vlissingen werd geannuleerd en dat Nieuw Milligen de nieuwe vestigingsplaats zou worden. Haar argument was dat de slagkracht van Defensie een forse deuk zou krijgen door een verplaatsing naar Zeeland. Andere ministers meenden echter dat Zeeland financiële compensatie moest krijgen bij een annulering van de verhuizing naar Vlissingen. Daarna besloot premier Rutte een besluit hierover uit te stellen. Op 14 februari gaat dus alsnog de kogel door de kerk.

PARITAIRE COMMISSIE CHROOM-6 KONDIGT NIEUW CHROOM-6-ONDERZOEK AAN

Het Rijksinstituut voor Volksgezondheid en Milieu (RIVM) start in februari een onderzoek naar de situatie rond chroom-6 op andere defensielocaties dan de POMS-locaties. Dit onderzoek volgt na een eerder, al afgerond onderzoek naar chroom-6 op laatstgenoemde locaties. Het onderzoek wordt in het voorjaar van 2021 afgerond.

03.2020

ONOVERBRUGBAAR VERSCHIL VAN INZICHT ROND EMPLOYABILITYORGANISATIE

Begin maart wordt duidelijk dat er een onoverbrugbaar verschil van inzicht bestaat tussen de vakbonden en Defensie over de inrichting van de employabilityorganisatie. Een treurige constatering, nadat we jarenlang strijd voerden om de werkgever te bewegen om de inrichting van deze organisatie op te pakken. In het SOD op 5 februari lijken zij nog overeenstemming te bereiken over de employabilityorganisatie. In de weken daarna blijft de werkgever echter weigeren om de gemaakte afspraken na te komen. Gezamenlijk wordt besloten om het geschil voor te leggen aan de Advies- en Arbitragecommissie. De bonden en Defensie verzoeken de AAC een bindende uitspraak te doen.

AFMP GEEFT VANWEGE COVID-19 ANDERE VORM AAN ACTIVITEITEN

Het coronavirus noopt de AFMP om vanaf maart diverse activiteiten voor haar leden af te gelasten. Zo worden de bijeenkomsten voor onze postactieve leden in het hele land geschrapt. Zij vormen immers één van de meest kwetsbare risicogroepen als het gaat om coronabesmettingen. Om hen toch te informeren, sturen wij tweewekelijks een digitale nieuwsbrief. Onze 'fysieke' pensioen- en UGM voorlichtingsbijeenkomsten gaan vanwege COVID-19 ook van de agenda, maar vinden in de maanden september en december alsnog plaats in de vorm van webinars. Het coronavirus heeft ook gevolgen voor onze gratis belastingsservice. Aanvankelijk worden al deze activiteiten opgeschort. Op 4 mei start de AFMP echter met belastingsservice op afstand. Via Skype, WhatsApp, FaceTime of de telefoon helpen wij talloze leden met hun belastingaangifte.

04.2020

CORONA LOGBOEK

Op 1 april lanceert de AFMP een Corona Logboek op AFMP.nl, via de ledenapp en op onze social media-kanalen. Eerst informeren we leden dagelijks over de diverse manieren waarop Defensie in coronatijd maatschappelijk haar steentje bijdraagt. Van hulp van militaire hulpverleners in ziekenhuizen tot het verplaatsen van coronapatiënten naar andere ziekenhuizen. In juli stoppen we met ons Corona Logboek als de eerste golf van het coronavirus voorbij lijkt. Als de tweede golf in volle gang is, heropenen we op 13

OVERZICHT 2020

oktober ons logboek. Vanaf dan doen wij opnieuw regelmatig verslag van defensieactiviteiten in coronatijd.

AFMP HELPT NIEUWE COLLEGA'S UIT DE BRAND

Vanaf 23 april besluit de AFMP nieuwe Defensiecollega's in coronatijd de helpende hand te bieden. Normaal gesproken krijgen collega's bij de start van hun opleiding een voorlichting van de vakbonden, waarna zij lid kunnen worden. Vanwege de coronacrisis zijn de voorlichtingen echter voorlopig opgeschort. De AFMP helpt hen daarom ook uit de brand als zij nog geen lid zijn. Deze hulp krijgen zij niet face-to-face, maar via digitale communicatietools.

ONDERZOEKRESULTATEN CARC OP POMS-LOCATIES BEKEND

De Paritaire Commissie chroom-6 en CARC maakt op 6 april de resultaten bekend van het onderzoek naar CARC op de POMS-locaties. Nadat in juni 2018 de onderzoeken naar chroom-6 op de POMS zijn verschenen, is hiermee het onderzoek chroom-6 en CARC op de POMS-locaties afgerond.

05.2020

ENQUÊTES AFMP: CORONABELEID DEFENSIE IS EEN GATENKAAS

80% van de defensiemedewerkers had tijdens de eerste coronaperiode de mogelijkheid om thuis te werken. Volgens ruim 78% van hen wordt tijdens het eten de verplichte 1,5 meter afstand in acht genomen. Diverse medewerkers klagen echter dat juist in de restaurants het personeel dat komt eten deze regel niet serieus neemt en deze restaurants eigenlijk te vol zitten. Dit zijn enkele conclusies uit de eerste online enquête, die de AFMP in mei onder haar leden houdt over het coronabeleid van Defensie. 900 leden vullen de eerste enquête in. In juli houdt de AFMP een tweede coronaenquête. De belangrijkste conclusie? De maatregelen van Defensie om personeel tijdens hun werk te beschermen tegen besmetting met het coronavirus schieten vier maanden na de uitbraak nog altijd tekort.

FORMEEL OVERLEG HERVAT

Op 12 mei hervatten Defensie en de vakbonden hun formele overleg. Op 12 maart werd dit overleg geannuleerd in verband met de coronarichtlijnen. Dit besluit werd op 6 april verlengd t/m 6 mei. Omdat de coronaperiode langer duurde dan verwacht, voerden de sociale partners overleg over de wijze waarop de vergaderingen een herstart konden krijgen. Niet alleen vanwege lopende dossiers, maar ook om verder te praten over de uitwerking van het arbeidsvoorwaardenakkoord 2018-2020. Daarom kiezen de sociale partners voor een hervatting.

06.2020

APPËLBRIEF HERWAARDERING PUBLIEKE SECTOR

In juni versturen de Algemene centrale van overheidspersoneel (ACOP), waarbij ook de AFMP is aangesloten, de Christelijke Centrale van Onderwijs- en Overheidspersoneel (CCOOP), het Ambtenarencentrum (AC) en de Centrale voor Middelbare en Hogere Functionarissen (CMHF) een Appèlbrieff Herwaardering Publieke Sector. De ontvangers hiervan zijn zeven betrokken ministers, Tweede Kamerleden, werkgeversorganisaties en politieke partijen. De boodschap van de brief is duidelijk: na de coronacrisis mag er geen automatische bezuinigingsreflex op de publieke sectoren ontstaan.

GESPREKKEN OVER BEZOLDIGINGSSTELSEL LOPEN VAST

Op 5 juni lopen in de werkgroep arbeidsvoorwaarden de al sinds 30 januari lopende gesprekken vast over de invoering van een nieuw bezoldigingsstelsel, dat bestaat uit een nieuw loongebouw en

toelagen. Vóór het uitbreken van de coronacrisis was in het overleg al geconcludeerd dat het lastig zou worden om de arbeidsvoorwaardenafpraak hierover op 1 juli te kunnen invullen. Op 17 juni wordt opnieuw overlegd over een nieuw bezoldigingsstelsel. De centrales van overheids personeel en Defensie doen nog één ultieme poging om dit snel te realiseren. Omdat een volledige herziening van het bezoldigingsstelsel op 1 juli onmogelijk blijkt, zoeken zij naar een alternatief. Ook de onderhandelingen hierover lopen spaak.

AFMP TEGEN EXTRA WAARDERING VOOR KRIJGSMACHTADJUDANT

De AFMP toont zich op 19 juni een felle tegenstander van de bindingspremie die de Commandant der Strijdkrachten wil inzetten om een extra salarisverhoging van 30% te verstrekken aan de krijgsmachtadjutant en aan de adjudanten van de defensieonderdelen. De strijd om een in geld uitgedrukte extra waardering voor een kleine groep adjudanten kan niet rekenen op de steun van de huidige manschappen en de onderofficieren van onze krijgsmacht. Onder het motto van 'maatwerk voor de salariëring (voor) de Krijgsmachtsadjutant' probeerde de CDS er al eerder een verhoging door te drukken.

EINDELIJK NIEUWE PENSIOENSPELREGELS

De onderhandelaars van de bonden, de werkgevers en de politiek worden het op 12 juni eens over de nieuwe spelregels voor het collectief opbouwen van een werknemerspensioen. De AFMP is hier blij mee. "De FNV stelde zich een aantal doelen en ik constateer dat die doelen gehaald zijn," zegt AFMP-voorzitter Anne-Marie Snels op 18 juni. Zij benadrukt dat het nieuwe pensioenstelsel hard nodig is.

AFMP SPIJT KRITIEK OVER MILITAIR MINIMUMLOON

De Defensiebonden en Defensie bereiken eind juni een akkoord over de definitieve Algemene Maatregel van Bestuur en Ministeriële Regeling. Hierdoor kunnen de meeste afspraken uit het in juli 2019 bereikte arbeidsvoorwaardenakkoord 2018-2020 eindelijk worden geformaliseerd. Er is één punt waarover de AFMP het oneens is met de werkgever én de andere centrales: de invoering van het militair-specifieke minimumloon. De ACOP, waarvan de AFMP deel uitmaakt, schrijft dit in een brief aan het SOD. Het wettelijk minimumloon voor militairen is al langer een discussiepunt. Defensie heeft namelijk loonschalen, die lager liggen dan het minimumloon. Om toch op het niveau van dit loon uit te komen, ontvangen de militairen een garantietoelage. Als de lonen bij Defensie werden verhoogd, bijvoorbeeld met 3%, dan leverde dit deze militairen niets extra's op. Dat vinden we niet acceptabel.

07.2020

WEG NAAR DE AAC ONVERMIJDELIJK

Nadat de laatste gesprekken tussen Defensie en de bonden over het nieuwe bezoldigingsstelsel opnieuw zijn vastgelopen, leggen de drie centrales van overheids personeel dit geschil in juli voor aan de AAC. Op 9 juli wordt in het SOD nog gesproken over de vraag hoe het overleg kan worden voortgezet. Al snel wordt echter duidelijk dat Defensie niets te bieden heeft ten opzichte van de situatie waarop het overleg vastliep. In meerderheid concluderen de bonden uiteindelijk dat een weg naar de AAC onvermijdelijk is.

08.2020

PERSONEELSTEKORT BIJ MILITAIRE LUCHTVERKEERSLEIDING

Tegenover Omroep Brabant reageert Ron Segers, sectorhoofd Luchtmacht van de AFMP, op 14 augustus op vliegverkeerbelemmeringen die zich in de week daarvoor voordeden op Eindhoven Airport. Vanuit Schiphol coördineert de militaire luchtverkeersleiding het vliegverkeer van de Eindhovense vliegbasis. Nadat een medewerker zich vrijdag 7 augustus ziek meldde, was ook zijn vervanger ziek. Hierdoor was er de hele ochtend geen vliegverkeer mogelijk. Ron wijt dit aan de personeelstekorten bij de militaire luchtverkeersleiding, die qua beloning ver onder de civiele luchtverkeersleiding zitten. "De Luchtmacht probeert hieraan al lang iets te doen, maar ze krijgen de mensen niet."

→

09.2020

GEEN EXTRA GELD VOOR DEFENSIEPERSONEEL

Uit de op Prinsjesdag gepresenteerde Defensiebegroting blijkt dat het kabinet tot afgrijzen van de AFMP opnieuw geen extra geld beschikbaar stelt voor defensiepersoneel. Alleen de al geplande investeringen voor het defensiepersoneel gaan door. Het enige positieve 'nieuws' is volgens AFMP-voorzitter Anne-Marie Snels dat de al eerder in het strategisch vastgoedplan vastgelegde investeringen in de defensiegebouwen naar voren zijn gehaald. "Er wordt dus geen nieuw geld beschikbaar gesteld, terwijl Defensie op elk denkbaar terrein, of het nu gaat om personeel of materieel, met forse problemen en achterstanden kampt," zo kraakt Anne-Marie kritische noten.

'COMMUNICATIE- RICHTLIJNEN VEEL TE STRIKT'

In september publiceert Defensie over de nieuwe Aanwijzing SG A/978 van de Secretaris-Generaal. Deze aanwijzing met richtlijnen voor externe optredens, mediacontacten en publicaties van defensiemedewerkers

vergroot volgens Defensie zelf de zichtbaarheid van het defensieapparaat in de samenleving. Veel (oud-)militairen en burgermedewerkers bekritisieren de in hun ogen veel te strikte richtlijnen en zijn overtuigd van het tegendeel. Dat bevestigen ook deskundigen in OpLinie.

SECTOROVERLEG KRIJGT NIEUWE VORM

Om het moeizame overleg tussen Defensie en de vakbonden uit het slop te trekken, spreken sociale partners medio oktober af om pas te overleggen over ingrijpende en grote vraagstukken in het SOD als er sprake is van een gezamenlijke visie, kaders en uitgangspunten. Zij geven dit overleg zo anders vorm.

STAFADJUDANTEN KRIJGEN SALARIS VAN EEN MAJoor

Acht stafadjudanten, de krijgsmachtadjutant en de adjudanten van de defensieonderdelen, krijgen van Defensie met terugwerkende kracht het salaris betaald van een majoor. Dat wordt begin oktober duidelijk uit een WOB-verzoek dat de VBM en ACOM indienden bij Defensie over de beloning van de stafadjudanten. Die salarisverhoging kwam tot stand zónder overleg en instemming van de defensiebonden. Onze collega-bonden informeerden ons over de uitkomst van de WOB-verzoeken. Wij spraken ons in juni al uit tegen het voornemen om een extra salarisverhoging te verstrekken aan de krijgsmachtadjutant en aan de adjudanten van de defensieonderdelen.

11.2020

BRUNO BRUINS AAN DE SLAG MET ADVIEZEN COMMISSIE HEERTS

Bruno Bruins, oud-minister van Medische Zorg en Sport, gaat als verkenner de aanpak uitwerken van de adviezen, die de onderzoekscommissie schadeafhandeling beroepsziekten onder leiding van Ton Heerts afgelopen mei deed. Dit blijkt uit een brief die staatssecretaris van Sociale Zaken en Werkgelegenheid Van 't Wout op 9 november verstuurt aan de Tweede Kamer. De onderzoekscommissie publiceerde op 14 mei het rapport 'Stof tot nadenken'. Hierin pleit zij voor een snelle financiële tegemoetkoming, zonder ingewikkelde gerechtelijke procedures voor werknemers die ziek worden door blootstelling aan gevaarlijke stoffen. In opdracht van het kabinet onderzocht de commissie Heerts hoe de afhandeling van beroepsziekteclaims kan worden vereenvoudigd. Een van de adviezen neemt kabinet in elk geval over: er komt een fonds waaraan werkgevers moeten bijdragen. AFMP en FNV pleiten hier al jarenlang voor, nu komt de politiek eindelijk 'in actie'.

AFMP ZOEKT ENERGIEKE EN DOORTASTENDE NIEUWE VOORZITTER

De AFMP is een sterke vakbond voor militairen, burgers en postactieve defensiemedewerkers. De AFMP is lid van de FNV en FNV Veiligheid, het samenwerkingsverband van de AFMP en de Marechausseevereniging. De werkorganisatie is ondergebracht bij FNV Veiligheid.

Wegens het vertrek van de huidige voorzitter is de AFMP per 1 april 2021 op zoek naar een nieuwe voorzitter. De AFMP kent een collegiale bestuursvorm, waarin bestuursleden verschillende rollen vervullen. Als voorzitter maak je deel uit van het dagelijks en algemeen bestuur. Je bent in deze uitdagende rol onder meer het gezicht naar buiten toe en betrokken bij het overleg met Defensie. Samen met de andere bestuurders bepaal je in goed overleg met de verenigingsorganen de koers van de vereniging.

WIE ZOEKEN WE ALS VOORZITTER?

We zoeken een sociaal vaardige, doortastende en toegankelijke voorzitter, die zowel binnen als buiten de vereniging als boegbeeld fungeert en overwicht en kracht uitstraalt. Je bent in staat om te luisteren en verbindingen te leggen. Je kunt je prima verplaatsen in wat de leden bezighoudt en bent in staat om hun signalen om te zetten in gerichte acties. Als voorzitter ben je je bewust van de maatschappelijke, politieke en sociaaleconomische ontwikkelingen en de invloed hiervan op de defensieorganisatie. Je hebt gevoel voor de verhoudingen binnen en buiten de vereniging en weet een actieve rol te vervullen binnen de politieke arena en de vakbeweging.

Je beschikt minimaal over een hbo-diploma of een vergelijkbaar werk- en denkniveau. Ruime

bestuurlijke ervaring is een must en het is een pre als je actief (geweest) bent binnen onze vereniging. Affiniteit met het bijzondere beroep van de militair en de specifieke positie van burgermedewerkers in de defensieorganisatie is essentieel; bij voorkeur ben je afkomstig uit de defensieorganisatie.

Natuurlijk moet je als voorzitter in staat zijn om je zowel mondeling als op papier goed en duidelijk uit te drukken. Je onderschrijft het belang van de (social) media om 24/7 met leden te communiceren en de AFMP zo op de kaart te zetten. Indien nodig ben je bereid om je op dit vlak verder te bekwaamen. Je hebt een flexibele werkhouding en geen 9-tot-5-mentaliteit. Als voorzitter werk je namelijk ook wel eens in de avonden of in het weekend, maar er moet uiteraard wel een goede balans tussen werk en privé zijn.

WAT BIEDEN WE?

De functie van voorzitter is een gekozen functie. Je wordt benoemd voor de duur van vier jaar en krijgt na je benoeming een arbeidsovereenkomst voor onbepaalde tijd met FNV Veiligheid. Qua arbeidsvoorwaarden val je onder de cao FNV Organisaties. Conform deze cao bedraagt het salaris op 1 april 2021 afhankelijk van achtergrond en ervaring minimaal € 6.033 en maximaal € 8.117 bruto per maand, exclusief 8,33% vakantietoeslag en 8,33% eindejaarsuitkering.

BELANGSTELLING?

Heb je belangstelling voor de positie van AFMP-voorzitter stuur dan vóór 9 januari 2021 een brief met je motivatie en CV naar Pauline de Casparis (secretaris@afmp.nl). Via dit e-mailadres kun je ook een beschrijving opvragen van de procedure die je moet doorlopen om als voorzitter te kunnen worden benoemd. Voor informatie over de inhoud van de functie en/of de procedure kun je zowel per mail als telefonisch (0648525132) bij Pauline terecht.

Speld & oorkonde voor jubilaris

AB LAMMERS 70 JAAR AFMP-LID

Samen met Fred Volman, groepshoofd ZO-Veluwe, ging Paul Engelbertink, sectorhoofd Postactieven van de AFMP, op 1 oktober op bezoek bij Ab Lammers. Aanleiding voor hun bezoek was het feit dat Ab die dag precies 70 jaar lid was van de AFMP en bovendien zijn 93^e verjaardag vierde. Daarom had Paul gezorgd voor een bos bloemen en een gebakje bij de koffie.

De 88-jarige echtgenote en de zoon van Ab waren aanwezig tijdens het bezoek van Paul en Fred. Zijn zoon was, net als hijzelf en Paul, jarenlang actief bij de Luchtmacht. Vanwege het besmettingsgevaar van het coronavirus kreeg Ab de jubileumspeld niet opgespeld. Hij kreeg deze wel overhandigd, samen met de ingelijste oorkonde. Zijn echtgenote ontving een mooi boeket bloemen. Fred en Paul praatte uitgebreid met Ab over zijn loopbaan bij de Luchtmacht.

NIET VLEKKELOOS

Op jonge leeftijd solliciteerde hij bij de Luchtmacht. Deze sollicitatie verliep echter niet vlekkeloos. Tijdens de Tweede Wereldoorlog moest Ab in Duitsland werken en dat moest eerst worden uitgezocht. Na een positief advies startte hij met een opleiding tot elektrotechnicus in Ypenburg. Daarna volgde hij een opleiding in Engeland. Hij werkte op veel plaatsen, zoals Vliegbasis Twente, Vliegbasis Soesterberg, Blomberg, El Paso en het 322 Sqn in Indonesië.

SUPERVISOR

Ab zijn laatste functie was die van supervisor op de Hawk. Dat Ab een zeer gerespecteerd militair was, blijkt uit het feit dat hij aan het einde van zijn carrière is geridderd voor al zijn werkverdiensten. Ondanks zijn hoge leeftijd, skypt hij nog regelmatig met zijn kleinzoon in Canada.

PA-BIJEENKOMSTEN KOMEND VOORJAAR GEPLAND

Voor het voorjaar van 2021 heeft de AFMP PA-bijeenkomsten door het hele land gepland, waarvan je hieronder de data en de locaties aantreft. Op dit moment is het nog onzeker of deze bijeenkomsten voor onze

postactieve leden definitief doorgang kunnen vinden, omdat we nog niet weten of de besmettingsrisico's van het coronavirus dan zijn geminimaliseerd en of dan in elk geval de meest kwetsbare doelgroepen zijn gevac-

cineerd. De voorsnog geplande data voor komend voorjaar willen we je in elk geval niet onthouden. Check AFMP.nl of houd onze nieuwsbrief postactieven in de gaten voor de meest actuele informatie hierover.

DATUM	AANVANG	PA-GROEP	PLAATS	LOCATIE	ADRES
do 4 mrt	13.00 uur	Veluwe	Ede	De Velder	Munnikenhof 17
vr 5 mrt	13.30 uur	De Kempen	Eindhoven	Zalencentrum Ambassadeur	L. Napoleonplein 21
wo 10 mrt	13.30 uur	Hart van Brabant	Tilburg	MFA Het Spoor	Schaepmanstraat 36
do 11 mrt	10.00 uur	NO-Veluwe	Harderwijk	Zalencentrum De Kiekmure	Tesselschadelaan 1
do 11 mrt	14.00 uur	Eemland & Doorn	Amersfoort	Restaurant De Amershof	Snouckaertlaan 11
vr 12 mrt	10.00 uur	Poort van Limburg	Weert	Dienstencentrum de Roos	Beekstraat 54
vr 12 mrt	14.00 uur	Brabant Noord-Oost	Volkel	Gemeenschapshuis de Schakel	Reestraat 49
wo 17 mrt	10.00 uur	Assen & Groningen	Assen	Buurthuis De Maasstee	Maasstraat 25
do 18 mrt	14.00 uur	Emmen	Emmen	FNV Vakbondshuis	Bukakkers 12
vr 19 mrt	10.00 uur	De Meijerij	Rosmalen	Perron 3	Hoff van Hollantlaan 1
wo 24 mrt	10.00 uur	IJsselland	Wezep	Dorpshuis	Mariënrade 3
wo 24 mrt	14.00 uur	Apeldoorn & Salland	Apeldoorn	Wijkcentrum de Stolp	Violierenplein 101
do 25 mrt	10.00 uur	Kennemerland	Hoofddorp	De Boerderij, zaal 2	Lutulistraat 139
do 25 mrt	14.00 uur	Noord-Holland-Noord	Den Helder	de MOOC	Spoorstraat 56
wo 31 mrt	10.30 uur	ZO-Veluwe	Schaarsbergen	PMT De Landing	Deelenseweg 28

zorg is onze missie

Compleet & collectief verzekerd.
Voordelen en onze premies vind je op:
zorgzaam.nl/op

ga naar de site en maak kans op een
ZORGZAAM GOODIEBAG

Als (oud) defensiemedewerker wil je (voor je gezin) een zorg verzekeraar die jou begrijpt. Daarom is er Zorgzaam, voor iedereen die dicht bij Defensie staat. Zo zijn we er onder andere voor burgermedewerkers en hun gezin en gezinsleden van militairen. Want zorg is onze missie.

 Zorgzaam.nl
zorgverzekering

MENINGEN OVER AAC-ADVIES ROND BEZOLDIGINGSSTELSEL LOPEN UITEEN

De Advies- en Arbitragecommissie (AAC) adviseerde Defensie en de vakbonden onlangs om zo snel mogelijk weer om tafel te gaan zitten om de uitgangspunten waaraan het nieuwe bezoldigingsstelsel moet voldoen vast te leggen. Zij stelde voor om daarbij een onafhankelijk procesregisseur te betrekken. Tijdens een

recent SOD werd duidelijk dat er nog geen overeenstemming is over het al dan niet volledig of deels overnemen van dit advies.

Omdat het geschil tussen Defensie en de bonden over de totstandkoming van een nieuw bezoldigingsstelsel volledig was vastgelopen, hebben de drie centrales

recent besloten om dit geschil voor te leggen aan de AAC. Dit bezoldigingsstelsel had immers al per 1 juli 2020 moeten worden ingevoerd. Om tot haar uitspraak te komen, keek de AAC uitvoerig naar het overleg en de processen van de afgelopen jaren. Zij vroeg zich hierbij af of er wel sprake was van een open en reëel overleg. Volgens de AAC was dit niet het geval bij het overleg, vóórdat de uitbraak van het coronavirus plaatsvond.

"Deze gang van zaken merkt de commissie aan als een gebrekkig gevoerd open en reëel overleg, dat in overwegende mate kan worden verweten aan de werkgever."

Het vervolgoverleg karakteriseert de AAC als 'gebrekkig'. Hetzelfde geldt volgens de AAC voor afspraken over de fasering en de uitgangspunten, de informatie-uitwisseling

DUIDELIJKHEID OVER UNIFORME EMPLOYABILITY-ORGANISATIE

De AAC bepaalde onlangs in een bindende uitspraak dat Defensie een nieuwe, uniforme employabilityorganisatie moet inrichten, zoals die is afgesproken in het Arbeidsvoorwaardenakkoord 2017-2018. Deze uitspraak volgde na een langdurig geschil tussen Defensie en de bonden hierover. In het SOD is afgesproken dat er nu snel een concreet beleidsvoornemen wordt opgesteld in lijn met deze uitspraak van de AAC, waarna de verdere ontwikkeling van de employabilityorganisatie plaatsvindt in het reguliere reorganisatietraject.

De AAC benadrukte in haar uitspraak dat de gewenste uniforme employability-organisatie rechtspositioneel bindende afspraken kan maken met militaire en burgerdefensie-medewerkers en dat de organisatie hiërarchisch

niet onder een defensieonderdeel valt. Volgens Defensie kon de afspraak in het Arbeidsvoorwaardenakkoord ook betekenen dat delen van de te vormen employabilityorganisatie hiërarchisch onder de defensieonderdelen kunnen gaan vallen. De bonden weerspraken dat en hebben uiteindelijk gelijk gekregen van de AAC.

GEEN VOORBEHOUD

De AAC stelt vast dat Defensie bij het sluiten van het Arbeidsvoorwaardenakkoord géén voorbehoud heeft gemaakt dat de keuze 'centraal of decentraal' naderhand nog zou worden gemaakt. Deze gang van zaken doet volgens de AAC afbreuk aan de in het Arbeidsvoorwaardenakkoord afgesproken uniformiteit van de organisatie. Daarom is dit strijdig met dit akkoord. Er kunnen misschien redenen zijn om een

gemaakte afspraak opnieuw ter discussie te stellen, maar dat kan alleen als de werkgever de vakorganisaties ervan overtuigt dat vasthouden aan de oorspronkelijke afspraak niet zinvol is. Dat is volgens de bonden niet het geval. De AAC bevestigt dat de gemaakte afspraak daarom moet worden nagekomen.

BEGELEIDINGSKOMMISSIE

De commissie meent verder dat het zinvol is dat de werkgever een begeleidingscommissie instelt waaraan vertegenwoordigers van de krijgsmachtonderdelen deelnemen. Taak van deze begeleidingscommissie is om nadat de nieuwe organisatie is ingericht en functioneert de toepassing van het centraal vastgestelde employabilitybeleid te evalueren en indien nodig voorstellen te formuleren voor wijziging van dit beleid. ■

en de late aanvang van het formele overleg. “Deze gebreken kunnen worden gekwalificeerd als het ontbreken van een open en reëel overleg, maar ze zijn niet uitsluitend te wijten aan het gedrag van de werkgever. De centrales hebben hieraan eveneens bijgedragen.”

ONDERSCHAT

De AAC benadrukt dat partijen het proces hebben onderschat. “Gelet op de complexiteit van de materie, de gewenste harmonisatie van regels, de samenhang tussen basissalariëring en toelagen en de gevolgen voor het op te bouwen pensioen, had direct duidelijk moeten zijn dat de periode van één jaar om te komen tot een nieuw systeem bijzonder ambitieus was.”

Externe factoren, zoals politieke druk en pensioenfondsen ABP, noopten partijen om eerst aandacht te besteden aan andere, ingewikkelde arbeidsvoorwaardelijke onderwerpen, zoals het pensioenstelsel en de diensteinderegeling. “Hierdoor is het bezoldigingssysteem te laat op de overlegagenda beland. Bovendien werd de voortgang gehinderd door de COVID-19-pandemie.”

CRUCIAAL BELANG

Volgens de AAC is het van cruciaal belang om het overlegklimaat te normaliseren. Het

voeren van het overleg over uitgangspunten waaraan het nieuwe bezoldigingssysteem dient te voldoen moet zo spoedig mogelijk aanvangen onder leiding van een onafhankelijke procesregisseur, zo stelde de AAC in haar uitspraak. De commissie adviseert partijen verder om afspraken te maken over de gefaseerde invoering van het nieuwe bezoldigingssysteem.

Ook moeten partijen de aanbevelingen ter harte nemen van de opeenvolgende commissies die destijds werden ingesteld om het onderhandelingsklimaat te verbeteren. ■

DFD is klaar voor uw toekomst!

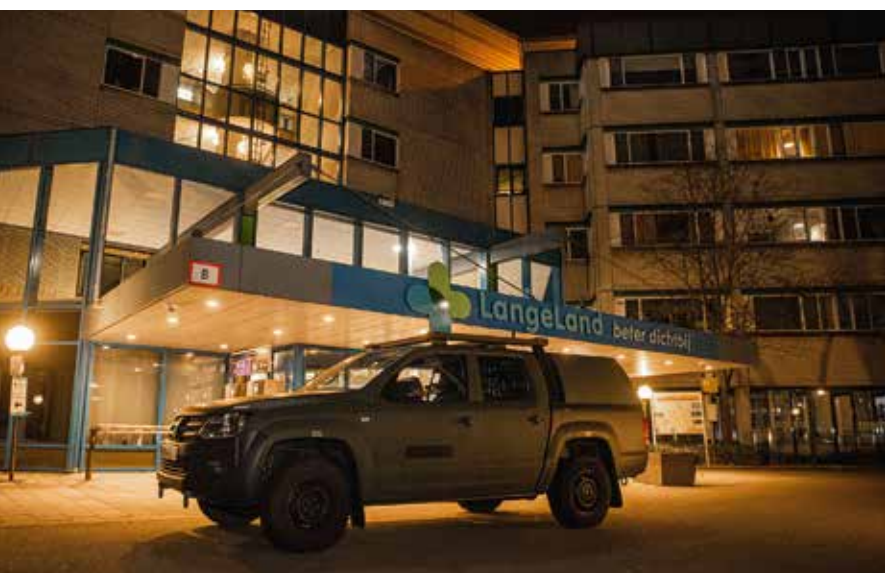
DFD-abonnement. Helder, zeker en gemakkelijk.

Als militaire professional wilt u zekerheid en duidelijkheid over al uw militaire- en privé-risico's. DFD biedt dit. Zoals u als militair wereldwijd onze veiligheid garandeert, zo biedt het DFD-abonnement in combinatie met het DFD MaatwerkPakket de zekerheid dat uw verzekeringen en overige financiële zaken altijd en overal in orde zijn. Alles onder één dak!

Het DFD-abonnement biedt u de zekerheid van:

- ✓ Onafhankelijk en persoonlijk advies;
- ✓ Advies bij u thuis, ook 's avonds en in het weekend;
- ✓ Eén aanspreekpunt, 24/7 bereikbaar;
- ✓ Maatwerk oplossingen voor uw beroeps- en privérisico's;
- ✓ Schadeverzekeringen zonder provisie;
- ✓ Geen verrassingen. U weet precies hoeveel en waarvoor u betaalt;
- ✓ Een vlotte schadeafwikkeling;
- ✓ Gemak. U en uw thuisfront hebben er geen omkijken naar.

Voor thuiswerk en bijzondere inzet

Het coronavirus zet het leven van velen zijn kop, privé maar zeker ook qua werk. Terwijl de ene defensiecollega volledig aan huis gekluisterd is, moet de andere collega door het hele land op meerdere fronten bijspringen. Deze bijzondere omstandigheden vragen om speciale coronamaatregelen. Vrijwel wekelijks voert de AFMP hierover overleg met Defensie. OpLinie biedt je een kleine greep uit de recent besproken onderwerpen op coronagebied.

CORONAMAATREGELLEN IN OVERLEG MET DEFENSIE

CORONABONUS

In een paar andere sectoren dan Defensie is recent een eenmalige coronabonus toegekend. Binnen Defensie is dat niet het geval. Natuurlijk heeft de werkgever wél de zorgbonus van het ministerie van VWS aangevraagd voor de Defensiemedewerkers die in deze coronatijd maatschappelijk bijspringen. De AFMP juicht dit toe. Ook promoten we het gebruik van gerichte beloningen waar dat op zijn plaats is door HDE's en de medezeggenschap. Het heeft niet onze voorkeur om daarnaast een eenmalige coronabonus toe te kennen aan al het defensiepersoneel. Hiervoor is het verschil tussen de diverse defensiecollega's wat betreft hun inzet en hun extra belasting door corona te groot. Zo'n eenmalig bedrag zou voor de ene collega te veel zijn en voor de ander te weinig. Wij prefereren daarom maatwerkafspraken op decentraal niveau.

THUISWERKERS

Door corona werken er veel meer collega's geheel of gedeeltelijk vanuit huis. Omdat dit een tijdelijke situatie is, konden defensiecollega's geen voorzieningen voor de thuiswerkplek aanvragen, zoals een goede

bureaustoel of een verstelbaar beeldscherm. Dit kon alleen als je structureel ging thuiswerken. Dit hiaat in de regelgeving is onlangs opgelost door met de werkgever de Interim-regeling Arbomiddelen bij thuiswerken wegens COVID-19 af te spreken. Verdere details over deze regeling en over de manier waarop je de arbomiddelen kunt aanvragen, vind je op het Defensie-intranet. Thuiswerken zorgt soms ook voor extra kosten, doordat je thuis meer gas, licht en water verbruikt. Deze kosten worden voor sommige collega's nu nog gecompenseerd. Hun vaste reiskostenvergoeding loopt namelijk door zonder dat zij reiskosten maken. Dat geldt natuurlijk niet voor collega's zonder reiskostenvergoeding of met een NS-card. Bovendien mag de reiskostenvergoeding van de fiscus volgend jaar op de huidige manier niet meer doorlopen als er niet daadwerkelijk gereisd wordt. We gaan binnenkort daarom nog met Defensie praten over die reiskostenvergoeding en over een eventuele thuiswerkvergoeding.

BIJZONDERE INZET

In de strijd tegen het coronavirus krijgt Defensie vanuit meerdere overheidsin-

stanties regelmatig verzoeken om steunverlening. Met Defensie is afgesproken dat maatschappelijke dienstverlening (MADI) én militaire steunverlening in het openbaar belang (MSOB) onder de VROB-regeling worden aangemerkt als 'bijzondere inzet'. Daardoor ontstaat er, bij de inzet van minimaal een etmaal of langer, aanspraak op een vergoeding voor meerdaagse activiteiten. Deze aanspraak wordt vanaf 1 juli 2020 toegekend en duurt tot einde van de laatste coronagerelateerde steunverlening. Om misverstanden te voorkomen: deze afspraak geldt alleen voor formeel goedgekeurde steunverleningen op grond van MSOB, danwel MADI. Deze is niet van toepassing op interne steunverlening door defensiepersoneel aan andere delen van de krijgsmacht. Door de nauwe samenwerking met andere sectoren ontstaat er tijdens deze coronasteunverleningen soms verwarring over de te volgen werk- en rusttijden. Om deze verwarring te voorkomen, hebben we afgesproken dat in deze bijzondere situaties Hoofdstuk 7 van het AMAR niet van toepassing is. Net zoals dat geldt voor de collega's uit de andere sectoren kan hierdoor de ATW worden gevolgd. ■

Het coronabeleid bij CZSK

‘DE WIL OM HET JUISTE TE DOEN IS ER’

Tijdens de eerste coronavirusgolf meldden wij al in een online artikel dat leden en thuisfronters bij ons hun zorgen uitten over het coronabeleid en de bijbehorende maatregelen bij onder meer het Commando Zeestrijdkrachten (CZSK). Wij vertelden toen ook hoe onze bond hierop reageerde naar en met de Koninklijke Marine. “Dat is na de komst van de tweede coronagolf, waar we maar niet uit lijken te komen, niet anders,” benadrukt Arjen Rozendal, sectorhoofd Marine en Burgerpersoneel van de AFMP.

Volgens Rozendal wordt de AFMP nog altijd benaderd met vragen over het coronabeleid en de toegepaste maatregelen bij het CZSK. “Op deze vragen hadden en hebben wij niet altijd het juiste antwoord. Enerzijds komt dat omdat dit een aangelegenheid van de werkgever is en daar in beginsel ook thuishoort. Een andere oorzaak is dat de werkgever ons ook vaak niet actief informeert over de genomen en te nemen maatregelen.”

RELEVANTE INFORMATIE

Rozendal benadrukt dat wij als bond diverse acties hebben ondernemen om op diverse plaatsen, via verschillende kanalen relevante informatie uit de organisatie te achterhalen. “Vervolgens is deze informatie getoetst aan een eenduidig beleid en optreden door de Marine. Op basis hiervan konden we feitelijk vaststellen wat binnen dit OPCO feitelijk aan beleid wordt gevoerd.”

Een heldere reactie van C-GPZ en een uitgebreid gesprek met de Directeur Personeel & Organisatie leverden volgens Rozendal uiteindelijk het complete plaatje op. “Dit overtuigde ons ervan dat de wil om op coronagebied het juiste te doen er wel degelijk is. Voor de AR blijkt de gezondheid van het personeel en daarmee de inzetbaarheid en doorzettingskracht van de Koninklijke Marine het allerbelangrijkst. Duidelijk is dat de verantwoordelijke commandanten ook niet alles kunnen onderkennen of zien. Ook zonder dat wakende oog moeten collega's elkaar daarom scherp in de gaten houden bij de naleving van de gedragsregels. En als dat dan al niet gebeurt voor de medewerkers onderling, dan op zijn minst voor hun thuisfront.” ■

EINDELIJK MONDKAPJES VOOR ALLE PARESTO-MEDEWERKERS IN OIRSCHOT

John van Wanrooij, AFMP-kaderlid en als Senior Instructor gelegerd op de kazerne in Oirschot, zag onlangs met eigen ogen dat het horecapersoneel van Paresto daar wisselend omsprong met het dringende advies om mondkapjes te dragen. “Enkele maanden terug draaide ik een week nachtdienst en hierdoor dineerde ik steeds in de kantine van de kazerne. Ik zag dat de Parestomedewerkers bij de kassa en tijdens het bijvullen van producten keurig mondkapjes droegen. Bovendien zat er een spatscherm tussen de medewerkers achter de counter en de militairen die er eten kwamen halen. Omdat in Oirschot wordt gewerkt met een buffetsysteem, pakte een Parestomedewerker zónder mondkapje echter steeds een bord voor iemand. Pratend over dit bord heen vroeg deze medewerker wat iemand wilde eten en gaf dit aan hem terug.”

Omdat John zich zorgen maakte over de besmettingsrisico's die hierdoor konden ontstaan, stuurde hij een bezorgde e-mail aan de chef van Paresto in Oirschot. “Die reageerde hierop met de mededeling dat Paresto wél voldeed aan de RIVM-richtlijnen, omdat het coronavirus niet via voedsel zou kunnen worden verspreid.”

Vervolgens maakte John melding van zijn klacht bij het Coördinatiecentrum Arbeidsomstandigheden en Gezondheid (CEAG). “Inmiddels had ik ook al contact gelegd met mijn eigen commandant in Soesterberg. Hij bracht me op het spoor van de Eerst Aanwezend Commandant (EAC, red.). Die benadrukte dat hij het vreemd vond dat niet alle Paresto-medewerkers een mondkapje droegen. Uiteindelijk vaardigde hij toen een bevel uit aan Paresto om alle medewerkers een mondkapje te laten dragen. Pas daarna nam een microbioloog van het CEAG contact met me op. Volgens hem hield Paresto zich wel degelijk aan alle richtlijnen. Het coronavirus kon immers niet via het eten worden verspreid. Ik zei hierop dat nog lang niet alles bekend is over de besmettingsrisico's van dit virus en dat het beter is het zekere voor het onzekere te nemen. Gelukkig was toen echter al lang het bevel van de EAC uitgevaardigd.” ■

DEFENSIE IN DE MEDIA

De AFMP volgt natuurlijk nauwlettend het belangrijkste defensienieuws in de (inter)nationale media. Nieuws waarbij het ministerie van Defensie vaak een prominente rol speelt en onze bond als 'luis in de pels' namens jou als lid regelmatig aan het woord komt. Sinds de eerste uitgave in 2020 van OpLinie bieden we je onder de titel 'Defensie in de media' een vast terugkerende bloemlezing van relevante ontwikkelingen binnen jouw werkveld in de afgelopen tijd. In deze editie veel aandacht voor de coronahulp van Defensie in de afgelopen tijd.

AFMP HEROPENT CORONA LOGBOEK

→ De AFMP heropende op 13 oktober haar Corona Logboek op AFMP.nl, via de ledenapp en op haar social media-kanalen. Terwijl de tweede golf van het coronavirus in volle gang was, deed Defensie weer haar uiterste best om maatschappelijk haar steentje bij te dragen. In dit logboek deden we je hiervan regelmatig verslag. Van april tot juli 2020 hielden we al eerder een dagelijks Corona Logboek bij. Hieraan werden dus vanaf 13 oktober nieuwe (web)pagina's toegevoegd.

NOODBRUG VAN LANDMACHT IN GOUDA

→ In Gouda werd op 9 oktober een door de Landmacht gebouwde noodbrug in gebruik genomen. Dankzij deze brug is de nieuwe coronateststraat in de stad beter bereikbaar. Genisten van de Landmacht bouwden de brug binnen één dag op. In totaal 26 militairen van 105 Geniecompagnie Waterbouw uit Den Bosch zetten in de stromende regen de losse panelen van de Baileybrug aan elkaar. Terwijl deze normaal gesproken wordt gebruikt voor zwaar militair verkeer, kunnen

bezoekers nu met de fiets of de auto over de noodbrug heen. De gemeente Gouda en de GGD Hollands Midden kwamen met het verzoek voor de tijdelijke brug.

MILITAIRE ZORGMEDEWERKERS BIEDEN CORONAZORG

Zo'n 100 militaire zorgmedewerkers bieden sinds de derde week van oktober landelijke coronazorg via het Universitair Medisch Centrum Utrecht. Dankzij hun hulp kan het UMC 26 meer patiënten opvangen. Hierdoor kan het ook COVID-patiënten overnemen van ziekenhuizen die tegen de grenzen van hun capaciteit aanlopen. De Defensiesteun kwam er op verzoek van het ministerie van Volksgezondheid, Welzijn en Sport. Het

ondersteunende team bestaat uit militaire artsen, algemeen militair verpleegkundigen en coördinerend personeel. Het 400 Geneeskundig Bataljon van de Landmacht leverde de meeste militairen.

18 LEERLINGEN TESTEN NEGATIEF OP COVID-19

→ 18 leerlingen die de Algemene Militaire Opleiding Luchtmobiel volgen, zijn op 19 oktober negatief getest op COVID-19. Zij zaten in isolatie en brachten een weekend lang thuis door. Daarna zijn ze verder gegaan met hun opleiding. Eerder gingen 60 leerlingen preventief in isolatie op de Oranjekazerne in Schaarsbergen, omdat 18 van hen coronagerelateerde klachten hadden. Na een reguliere COVID-test bleken zij niet besmet te zijn met het coronavirus.

'DIENSTPLICHT LOST PROBLEMEN BIJ DEFENSIE NIET OP'

→ Dit jaar vallen meisjes voor het eerst onder de dienstplicht. Alle in 2003 geboren meisjes kregen onlangs een brief van het ministerie van Defensie met de mededeling dat ze staan ingeschreven voor de militaire dienstplicht. Het gaat om iets meer dan honderdduizend jonge meiden. AFMP-voorzitter Anne-Marie Snels benadrukte op 20 oktober in het NOS Radio 1 Journaal dat ze niet denkt dat hierdoor meer vrouwen worden aangetrokken. "De cultuur bij Defensie is bijzonder weerbarstig, zeker ook voor vrouwen. Ook de arbeidsvoorwaarden zijn niet marktconform en ook dat weerhoudt heel wat mensen om

daar te gaan werken,” zo zei Snels. “Dat is eigenlijk heel jammer, want het bedrijf biedt verder veel kansen.”

OEFENING ZEBRA SWORD IN ONS LAND

→ De voorbereidingen van vier landmachtbrigades op grootschalige gevechtsoperaties werden vanwege de coronacrisis van Duitsland naar Nederland verplaatst. Op diverse plekken in ons land vonden van 26 oktober tot 11 november voorbereidingen plaats in het kader van deze oefening. In verband met Zebra Sword waren er op de Nederlandse wegen meer militaire transporten dan gebruikelijk. Allereerst verplaatsten zich ruim 20 gevechtsvoertuigen, waaronder CV90's en een Leopard II bergingstank, zich van Havelte naar de Leuserheide bij Amersfoort. Zij oefenden op militaire terreinen in de buurt van Weert, de Peel, Oirschot, Stroe, Deelen, 't Harde en de Marnewaard. Daarnaast waren militairen actief buiten oefenterreinen tussen Amersfoort, Arnhem en Hoogeveen. Defensie vroeg burgers om afstand te bewaren en de oefenende eenheden niet op te zoeken. Door het rondwandelende coronavirus oefenden de eenheden in kleinere verbanden en op diverse locaties zoals oefenterreinen, maar ook binnen de bebouwde kom.

NORTHWAVE RESERVISTENWERKGEVER 2020

→ Northwave werd op 2 november uitgeroepen tot Reservistenwerkgever van 2020.

1.000 MILITAIREN NEMEN CORONA-SNELTESTEN AF

→ Defensie kondigde eind oktober aan dat het circa 1.000 militairen ging inzetten om grootschalig corona-sneltesten af te nemen op 7 nieuwe zogeheten XL-testlocaties in ons land. Hun extra handen verhogen de doorstroom en verlagen de druk op de bestaande testlocaties van de GGD. Uiteindelijk gaat het om 900 militairen van de Landmacht en om 100 mariniers, die een korte opleiding volgden om de sneltesten te kunnen afnemen. Zij verlenen nu hulp op XL-testlocaties in Amsterdam, Den Haag, Eindhoven, Groningen, Rotterdam en Utrecht.

Het bedrijf, gespecialiseerd in integrale informatiebeveiliging, kreeg de voorkeur boven 25 andere genomineerde organisaties. De leiding van Northwave kreeg de prijs op het eigen kantoor. Staatssecretaris Visser van Defensie sprak de winnaar digitaal toe. Zij bedankte Northwave voor de ruimte die het bedrijf geeft aan reservisten om zich te ontwikkelen. “De twee reservisten die deze organisatie hebben voorgedragen, gaven beiden aan dat de combinatie van Defensie en hun baan binnen dit bedrijf hun werkgeluk verhoogt. De medewerking die reservisten krijgen binnen deze organisatie, is een voorbeeld voor andere bedrijven,” zo zei Visser. “Met behoud van integriteit en veiligheid van informatie, zetten de Cyber-reservisten van Northwave bijvoorbeeld hun opgedane ervaring zowel in voor Defensie als voor het eigen bedrijf. Daarmee helpen zij Nederland op twee manieren een stukje veiliger te maken.”

DERDE CORONASTEUNPAKKET CURAÇAO

→ Nederland en Curaçao bereikten begin november overeenstemming over een derde coronasteunpakket voor het eiland. Curaçao krijgt dit pakket in ruil voor hervormingen. Ons land gaat de komende jaren extra investeren in de veiligheid en rechtsstaat van Curaçao. De Nederlandse regering is bereid om een totale structurele investering te doen die kan toenemen tot € 18,5 miljoen. Nederland gaat Curaçao helpen bij de versterking van het grenstoezicht. Op die manier moet grensoverschrijdende georganiseerde criminaliteit worden tegengegaan. Nederland is in elk geval bereid meer personeel te leveren van de Koninklijke Marechaussee en de Douane. Ook de Kustwacht Caribisch Gebied krijgt versterking. ■

SCHADE

DFD is bij noodsituaties 24/7 bereikbaar. Bij schade is dit belangrijk. Samen met onze partners helpen wij u bij het beperken en herstel van uw schade. Download de DFD-app, dan heeft u altijd de belangrijke informatie en telefoonnummers binnen handbereik.

GEZIN

Samenwonen, trouwen of juist scheiden? Uw verzekeringen moeten worden aangepast. Hetzelfde geldt wanneer u een kind krijgt of een kind meerderjarig wordt. Geef de wijzigingen in uw gezinssituatie daarom altijd door.

WONEN

Een huis kopen of verhuizen? Een hypotheek afsluiten of aanpassen? Een belangrijke financiële stap. Voorkom bij de aankoop, of juist later, financiële tegenvallers. Laat u persoonlijk adviseren en begeleiden door de DFD-adviseur.

UITZENDING

De DFD ongevallen- en reisverzekering biedt tijdens meer risicovolle uitzendingen standaard dekking. Toch is het belangrijk om al uw verzekeringen te controleren. Contact DFD tijdig zodat u en uw gezinsleden tijdens de uitzending hier geen omkijken naar hebben.

UIT DIENST

Eindigt uw aanstelling bij Defensie? Kiest u voor een loopbaan buiten Defensie of gaat u met functioneel leeftijdsontslag? U blijft gewoon relatie bij DFD, maar uw verzekeringen moeten worden aangepast aan de nieuwe situatie.

**Namens het team van
DFD wensen we u
fijne feestdagen.**

Veranderingen in 2021? Contact ook dan weer DFD

Bij veranderingen in uw leven is het belangrijk om tijdig na te gaan of uw verzekeringen en hypotheek nog wel bij de nieuwe situatie passen. Neem daarom altijd contact op met DFD. Ook wanneer er niets lijkt te veranderen, is het slim om uw verzekeringen jaarlijks na te lopen. Wij helpen en adviseren u graag. Zodat u goed verzekerd blijft.

DE GROTE VRAAG...

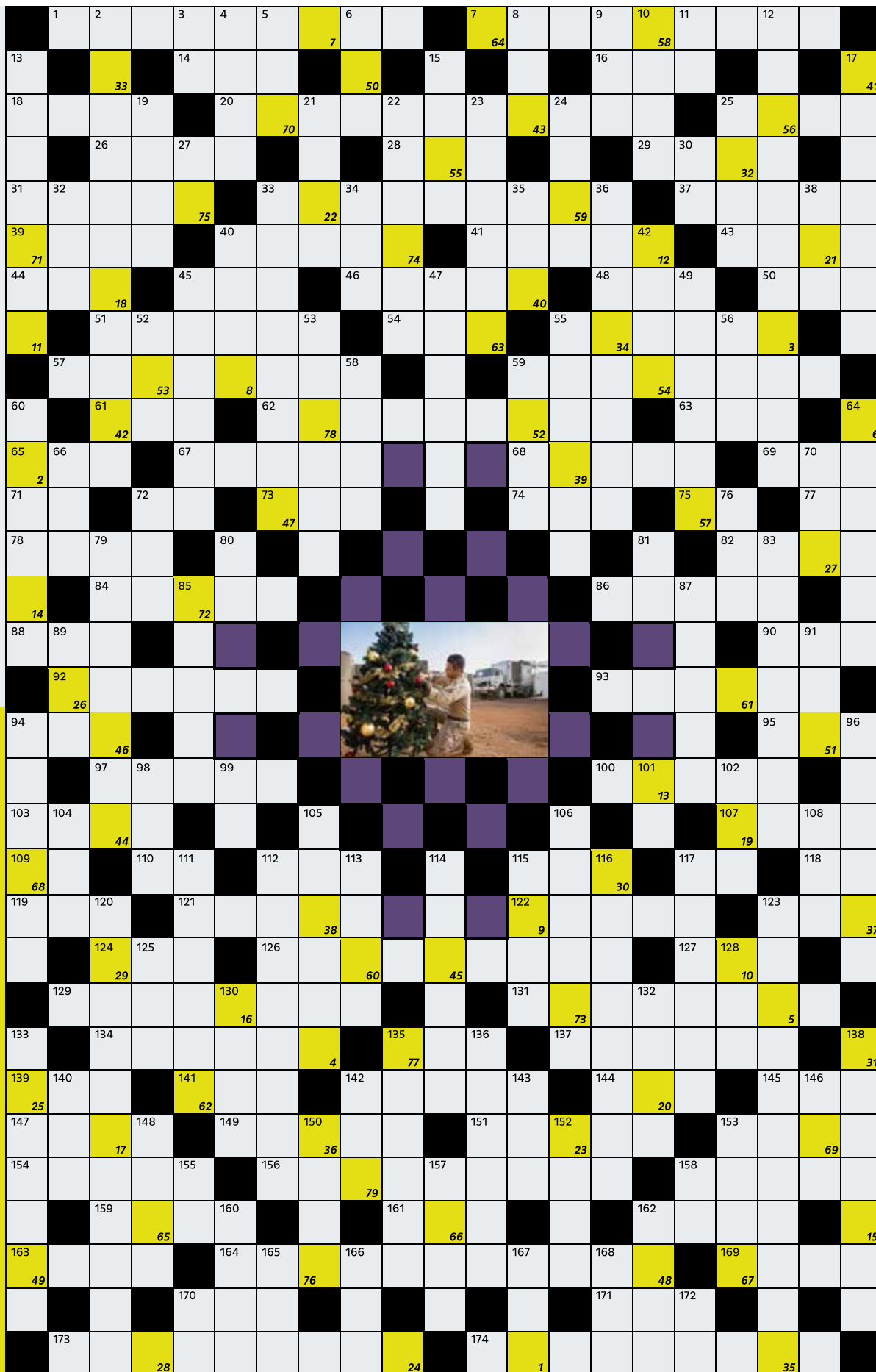
“JE vroeg me nooit hoe ik het vind om zo vaak van huis te zijn geweest de afgelopen jaren...”

Het verwijt bleef tussen ons in hangen. Heb ik het écht nooit aan hem gevraagd? Het me überhaupt afgevraagd? Ik weet het niet. Misschien niet. Ik denk het haast van niet. Omdat het altijd lijkt alsof hij de deur kan dichttrekken en zijn aandacht vestigt op waar hij dan is. Of dat nu Woensdrecht of de KMA was. Afghanistan of Phoenix. En nu Leeuwarden. Hij lijkt altijd blijer met de nieuwe uitdagingen dan verdrietig over wat er achterblijft. Wat het antwoord op de vraag, had ik hem gesteld, zou zijn geweest is nu speculeren. Wat wél duidelijk is, is het effect van het feit dat ik deze nooit stelde. We groeiden meer en meer uit elkaar in de periodes waarin we niet onder één dak woonden. Periodes waarin we elkaar enkel in de weekenden of soms pas na maanden weer zagen. De onvrede aan beide kanten vond geen andere uitweg dan in verwijten naar elkaar. Soms heel terecht, maar natuurlijk net zó vaak onterecht. Van beide kanten. Defensie is geen wedstrijd tussen de militair en het thuisfront. Het is een duurtraining. En ik maakte er af en toe een tijdrif van. Maar je bent nooit te oud om te leren en om door schade en schande wijs te worden en nog honderd doodoeners. Kortom, als je kritiek durft te incasseren, kun je er ook van leren. En dat kan erg confronterend zijn, dat weet ik inmiddels uit ervaring. In mijn vorige blog benadrukte ik het al: ik ben meer dan alleen zijn thuisfront. En het leek erop dat ik die andere kanten niet meer liet zien aan hem, aan anderen, zeker niet aan mijzelf. De afgelopen maanden waren we meer uit elkaar dan ooit. Er

‘JE BENT NOOIT TE OUD OM DOOR SCHADE EN SCHANDE WIJS TE WORDEN’

kwam ruimte voor anderen. In mijn geval voor de GEVO, waar ik iemand trof die me zó ontzettend heeft geholpen bij het ontwarren van mijn eigen chaos. En vrienden en vriendinnen die zijn blijven luisteren en me door dik en dun hebben gesteund. De kinderen die volgens mij een andere moeder hebben zien ontstaan het afgelopen jaar. En vooral ruimte voor mijzelf. Even een jaartje zelfreflectie: ik kan het iedereen aanraden. Je moet wél durven. En willen peuren. Want met enkel krabben kom je er niet. Vol erop is niet fijn, maar wel het lekkerst! En uiteindelijk kom je er beter uit. Als een feniks. Die ik inmiddels op mijn onderarm heb laten tatoeëren. Ik heb nooit een tattoo gewild, maar het is nu de beste symbolische afsluiting van het jaar dat achter mij ligt. En die vraag? Ik heb deze nog niet aan hem gesteld. Nog niet kunnen stellen. Binnenkort! ■

BON- CADEAU

Stuur uw oplossing van de puzzel **vóór woensdag 17 maart**

naar: Redactie Oplinie, Postbus 9124, 3506 GC Utrecht, of stuur een e-mail naar: puzzel@afmp.nl
Vergeet niet uw adres te vermelden, want onder de juiste inzendingen verloten wij een Boncadeau t.w.v. 25 euro!

Uit de oplossingen van de puzzel uit het vorige nummer trokken wij **Klaas van Loon** uit Hoogerheide.

KRUISWOORDRAADSEL

HORIZONTAAL

1. Felicitatie **7.** Feestdag in januari **14.** Groente **16.** ... *Douwes*, musicalzangeres **18.** *Taarten van ...*, tv-programma **20.** Aardiger bestaat niet **25.** Gewricht **26.** Past na *gek* en voor *bui* **28.** Past na *kan* en *kat* **29.** Is samengegaan met de AVRO **31.** Bevestiging **33.** Iemand die snel psychisch gespannen is **37.** ... *is liefde*, nummer van BLØF **39.** *Erwin ...*, fotograaf **40.** Bron van monochromatisch en directioneel licht **41.** Beddengoed **43.** Drankvat **44.** Plaats in de Belgische Ardennen **45.** Past voor *agent* en *Dagobert* **46.** Vismarter **48.** Scheepsherstelplaats **50.** Soort bier **51.** Romantische komedie **54.** Nederlandse bank **55.** Instelling zoals bijv. *95 horizontaal* **57.** ... *Roossen*, theatermaker **59.** Een van de Friese elf steden **61.** Gewelddadige leren **62.** Werkelijkheid **63.** *Yes we ...*, motto van Barack Obama **65.** Wier **67.** Past na *vals* en *lucht* **68.** *Dr. ...*, rockzanger uit The Muppet Show **69.** *Dr. ...*, Amerikaanse producer en rapper **71.** ... *Lonely*, nummer van The Police **72.** Zuid-Koreaans elektronicamerk **73.** ... *de la Cité*, Parijs eiland **74.** Nederlandse verzekeringsgroep **75.** ... *the Lighthouse*, roman van Virginia Woolf **77.** Dun **78.** *Kapitein ...*, maakt reclame voor vissticks **82.** *Thomas ...*, Duitse schrijver **84.** The 103 horizontaal **86.** Doodmoe **88.** In orde **90.** Past na *na* en in Rotterdam ook ervoor **92.** Werelddeel **93.** Citeren **94.** Stoot, zet **95.** Instantie die het in 2020 erg druk heeft gehad **97.** Past voor *en* na *een* **100.** Stadswal **103.** ... *Lear*, toneelstuk van Shakespeare **107.** Uitmondning van de endeldarm **109.** ... *Vader, ... Zoon*, tv-programma **110.** Past na *zo* en *anders* **112.** *Ilha do ...*, eiland van Kaapverdië **115.** Energie, kracht **117.** Getijde **118.** Niet *108 verticaal* **119.** ... *vaderlief*, toe drink niet meer, nummer van de Zangeres Zonder Naam **121.** Laatste letter van het Griekse alfabet **122.** Rokend zwavelzuur **123.** ... *de Jong*, regisseur van Het bombardement **124.** ... *You Experienced*, album van Jimi Hendrix **126.** Eentonigheid **127.** Grootvader **129.** Toespraak bij een uitvaart **131.** Meteen **134.** Normale celdeling **135.** Beroep, ambacht **137.** Allerlaatst **139.** Insect **141.** ... *wiet waait is eerlijk weg*, aftelrijmpje **142.** Reus **144.** Album van Parkway Drive **145.** Onaangepast persoon **147.** Ooit **149.** Denken, serieus zijn **151.** Opzettelijk seksueel prikkelend beeldmateriaal **153.** ... *en Ollie*, alias Laurel en Hardy **154.** ...-*claudie*, pruimenras **156.** Agendapunt aan het eind van een vergadering **158.** ... Strike Fighter, gevechtsvliegtuig **159.** Iers voor Ierland **161.** Zoekmachineoptimalisatie **162.** *103 horizontaal ...*, enorme gorilla **163.** Verhoging in het landschap **164.** Clavicula **169.** Tussen *Jet* en *vuur* op het leesplankje **170.** Voltijdsequivalent **171.** Past na *pal* en *mal* **173.** Nijverheid **174.** Periode van vier jaar in de sportwereld

VERTICAAL

2. Equivalent **3.** ... *and Them*, nummer van Pink Floyd **4.** Leslokaal **5.** Oever **6.** *Nada van ...*, actrice en documentairemaakster **8.** ... & *Tina Turner*, Amerikaans rock-n-rollduo **9.** Amerikaanse koeriersdienst **10.** *Johan de ...*, in het Rampjaar vermoorde raadpensionaris **11.** ... *zuster, nee zuster*, tv-serie uit de jaren 60 **12.** Direct daaropvolgend **13.** Hoofdstad van Costa Rica (3,4) **15.** Drankhouder **17.** Noord-Hollandse betaaldvoetbalclub **19.** Past na *hemeltje* en voor *hebben* **21.** ... *Dance*, nummer van David Bowie **22.** Onderdeel van een Engels ontbijt **23.** Weversterm **24.** Schoolmeester, docent **25.** Deel van een geweer **27.** ... *Greco*, Spaans-Griekse kunstschilder **30.** Past voor *ar* en *dar* **32.** Bergweide **33.** Japanse krijgersklasse **34.** *Johnny ...*, voetballer die de WK's van '74 en '78 speelde **35.** *Wim ...*, cabaretier **36.** Kinderarts **38.** Loofboom **40.** ... *Ness*, Schots meer **42.** Middag **45.** Benedenwaarts **47.** Sterke hand **49.** Dienaar **52.** Past voor *oud* en *woud* **53.** *Hans van ...*, medeoprichter van D66 **55.** Vermetel **56.** Muziekstijl **58.** *De ... met het hondje*, kort verhaal van Tsjechov **59.** Griekse kaas **60.** ... *Royale*, James Bondfilm **64.** Ontkenning **66.** Past na *oor* en voor *o* **70.** *Rembrandt van ...*, Nederlands kunstschilder **72.** Pret **76.** Past na *ar* en voor *fiets* **79.** Vrouwelijk roofdier **80.** ... *Jinping*, president van China **81.** *Laat ...*, nummer van Ramses Shaffy **83.** Voor- en nadelen overdenken **85.** Getijde **87.** Knettergek **89.** Past voor *zes* en *velen* **91.** Nauw **94.** Obees persoon **96.** *Walt ...*, Amerikaanse filmproducent **98.** Ik **99.** Past na *past* en *paas* **101.** Europees statenverband **102.** Uitstekend strookje **104.** Organisator van de Olympische Spelen **105.** Eftelingattractie **106.** Leefklimaat **108.** Niet *118 horizontaal* **111.** Islamitische wetsgeleerde **112.** Halfjaar **113.** *Lois ...*, Nederlandse band **114.** Levenslustig, energiek **115.** ... *Neuf*, tussen het Louvre en de Notre Dame **116.** Kubus, dobbelsteen **117.** Gemoedsbeweging **120.** Overeenstemmen **123.** Arrogant, pretentius **125.** Amsterdams evenementencomplex **128.** *Edgar Allan ...*, Amerikaanse schrijver **130.** Eer **132.** Gedorste halmen **133.** Aansprektitel voor een luitenant-kolonel **135.** Idee, ontdekking **136.** Buiteling over het hoofd **138.** Tevreden **140.** *Bruce ...*, Amerikaanse vechtkunstacteur **142.** Past voor *teken* en *tering* **143.** Geslachtsziekte **146.** ... *Marino*, Europese dwergstaat **148.** Vogel **150.** Met tegenzin **152.** Houseparty **153.** Zeestraat tussen Zweden en Denemarken **155.** Amerikaanse tv-serie **157.** *Herman van ...*, Nederlandse muzikant **158.** ... *De Meyere*, Vlaamse acteur **160.** Taal van de buur van *165 verticaal* **162.** Beurs **165.** Spreker van 21 verticaal **166.** ... *Geller*, Israëliëse mentalist **167.** *Martine ...*, zangeres en presentatrice **168.** Utrechtse rivier **170.** *Kung ... Panda*, animatiefilm **172.** ... *on chantait*, nummer van Julien Clerc

OPLOSSING

1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14	15	16	17	18	19	20	21	22	23	24	25	26	27			
	28	29	30	31	32	33	34	35	36	37	38	39	40	41	42	43	44	45	46	47	48	49	50	51	52	53	54	55	56
57	58	59	60	61	62	63	64	65	66	67	68	69	70	71	72	73	74	75	76	77	78	79							

PROFITEER VAN AANTREKKELIJKE KORTING MET LEDENVOORDEEL FNV

Ledenvoordeel FNV biedt FNV-leden flinke kortingen op allerlei producten en diensten. Naast de jaarvoordelen waar je heel het jaar gebruik van kunt maken, bieden we ook tijdelijke voordelen. Deze vind je elke maand op ledenvoordeelfnv.nl. Je kunt je ook inschrijven voor de maandelijkse nieuwsbrief, zodat je nooit een voordeel mist!

TIJDELIJK VOORDEEL

Maandelijks vele nieuwe voordelen op ledenvoordeelfnv.nl

12% KORTING OP EEN BRIL OP STERKTE

Charlie Temple vindt dat goede oogzorg niet duur hoeft te zijn. Je vindt hier online de beste kwaliteit brillen, voor een scherpe prijs. Voor € 29 heb je al een bril op sterkte, en voor € 54 koop je een multifocale bril. Bestel je voor 21.00 uur dan heb je je bril morgen al in huis. En ben je toch niet tevreden? Dan mag je je aankoop 100 dagen retourneren. Als FNV-lid ontvang je deze winter 12% korting op je bestelling.

Dit voordeel is geldig t/m 28 februari 2021
Kijk op ledenvoordeelfnv.nl voor de kortingscode

12% KORTING

Charlie Temple

ONBEPERKT LEZEN EN LUISTEREN MET CLIFFER

Ben jij een echte lezer? Probeer dan 2 maanden lang Cliffer met 50% korting. Je krijgt onbeperkt toegang tot een wereld van Nederlandstalige boeken, luisterboeken en tijdschriften. Dat betekent dus oneindig veel lees- en luisterplezier. Met een aanbod van titels dat elke dag nog groeit. En wat ook handig is: de app staat gewoon op een device dat je toch al bij je hebt.

Dit voordeel is geldig t/m 28 februari 2021
Kijk op ledenvoordeelfnv.nl voor meer informatie

50% KORTING

Cliffer

25% KORTING OP LED VERLICHTING

Wist je dat je met LED verlichting tot wel 90% op je energierekening kunt besparen? LED verlichting is niet alleen geschikt als goede basisverlichting, maar ook om sfeer toe te voegen en de mooiste hoekjes in je huis te accentueren. Zo geef je je huis dat beetje extra! Deze winter ontvang je 25% korting op alle inbouwspots, opbouwspots en LED breedstralers van LEDdirect.

Dit voordeel is geldig t/m 28 februari 2021
Kijk op ledenvoordeelfnv.nl voor de kortingscode

25% KORTING

LED
DIRECT

JAARVOORDEEL

NATUURLIJK KIES JE VOOR GROEN

Greenchoice en FNV werken samen om Nederland te vergroenen. Daarom kun je als FNV-lid profiteren van een scherp tarief voor groene energie. Door voor Greenchoice te kiezen, draag je bij aan de verduurzaming van Nederland. Al ruim 25.000 FNV-leden stapten over via ons gezamenlijke aanbod. Als FNV-lid krijg je 100% Nederlandse stroom van windmolens die Greenchoice speciaal voor FNV heeft gereserveerd. Kies jij ook voor groen? Stap nu over!

Benieuwd naar jouw voordeel? Ga naar greenchoice.nl/FNV

BLIJVEND VOORDEEL

GREEN
CHOICE

JAARVOORDEEL

10% EXTRA KORTING BIJ PLUTOSPORT.NL

Zodra de temperaturen dalen, mag een warme winterjas natuurlijk niet ontbreken in jouw garderobe! Veel winterjassen zijn winddicht en waterafstotend, waardoor jij het zeker niet koud zult krijgen in de koudste tijd van het jaar. Kies jij voor een leuke parka of past een gewatteerde puffercoat jou beter? Neem een kijkje in de brede collectie van Plutosport en vind dé perfecte winterjas voor jou!

Kijk op ledenvoordeelfnv.nl voor de kortingscode. Da's makkelijk scoren!

10% EXTRA KORTING

**PLUTO
SPORT.NL**

HOE ZIT DAT MET MIJN PENSIOEN? DE NIBUD PENSIOENSCHIJF-VAN-VIJF

Zorgen voor voldoende pensioeninkomen is belangrijk, daarover is iedereen het wel eens. Maar: hoeveel geld heb je eigenlijk nodig na je pensionering? Dat vinden veel mensen lastig in te schatten. Gelukkig heeft het Nibud hier handvatten voor! Met de rekentool Pensioenschijf-van-vijf krijg je inzicht in je inkomen én uitgaven na je pensioen.

Start de Pensioenschijf-van-vijf, kijk op nibud.nl/consumenten/schijf-van-vijf/

NIBUD TIP

TOT € 1200,- KORTING OP ARVAL PRIVATE LEASE

FNV-leden krijgen in december tot wel € 1200,- korting op speciaal geselecteerde modellen. Met private lease rijd je in een gloednieuwe auto met zekerheid over je uitgaven. Voor een vast bedrag per maand regelt Arval alles voor je. Arval is 14 keer uitgeroepen tot de beste leasemaatschappij van Nederland. Bekijk het aanbod, al meer dan 50.000 bestuurders gingen je voor.

Bekijk de aanbiedingen op ledenvoordeelfnv.nl

TOT €1200 KORTING

ARVAL
BNP PARIBAS GROUP

KRAS WORDT TUI

Alle reizen en vakanties van KRAS gaan binnenkort over naar TUI. Dat betekent dat we in de toekomst geen reizen en vakanties meer zullen aanbieden onder de naam KRAS. Toch nemen we geen afscheid van deze mooie reizen. Alleen gaan we verder onder de naam TUI. Als FNV-lid profiteer je nog steeds van 5% korting op ons aanbod. Vanaf januari 2021 kun je gebruik maken van de korting op het TUI aanbod. De korting is dan alleen te boeken via een van de TUI reisbureaus.

Boeken? Bel 088 0885 800, ga naar voordeelvakanties-fnv.nl of vind een reisbureau in de buurt op tui.nl/reisbureaus

5% KORTING

Onze jaarpartners:

MIS NIETS! SCHRIJF JE SNEL IN VOOR DE NIEUWSBRIEF OP LEDENVOORDEELFNV.NL

Onder voorbehoud van druk- en zetfouten.

Kijk op de website voor **de speciale maandaanbiedingen!**

SECTORHOOFDEN

LANDMACHT

Elze Mulder

06 – 53 51 00 73
emulder@afmp.nl

**MARINE EN
BURGERPERSONEEL**

Arjen Rozendal

06 – 23 89 55 07
arozendal@afmp.nl

LUCHTMACHT, DMO

Ron Segers

06 – 53 52 60 83
rsegers@afmp.nl

POSTACTIEF

Paul Engelbertink

06 – 12 90 57 48
pengelbertink@afmp.nl

CONTACT

ALGEMENE ADRESGEGEVENS

bezoekadres

Hertogswetering 159
3543 AS Utrecht

postadres

Postbus 9124
3506 GC Utrecht
085 – 89 00 470
fax 085 – 89 00 411

info@afmp.nl

www.afmp.nl

NL72 INGB 0001 9330 98

geopend op maandag t/m vrijdag van
8.30 tot 17.00 u

**AFDELING INDIVIDUELE
BELANGENBEHARTIGING (IB)**

085 – 89 00 430

fax 085 – 89 00 431

ibb@afmp.nl

LEDENADMINISTRATIE

085 – 89 00 410

la@afmp.nl

OPZEGGEN LIDMAATSCHAP

Er kan een moment komen dat u uw AFMP-lidmaatschap op moet zeggen, bijvoorbeeld omdat u een baan buiten Defensie heeft aanvaard. Houdt u dan rekening met de opzegtermijn van twee volle kalendermaanden. Voorbeeld: u zegt 15 januari op, het lidmaatschap wordt dan beëindigd per 1 apr. U kunt opzeggen door middel van een brief aan: AFMP/FNV t.a.v. Ledenadministratie, Postbus 9124, 3506 GC Utrecht; of een mail naar: la@afmp.nl

WILT U IETS DOORGEVEN?

Een adreswijziging, ambtsjubilea, leeftijdonslag, opname in ziekenhuis of een uitzending. Of heeft u vragen over het lidmaatschap, ledenbenefits of verzekeringen? Dit kunt u doorgeven via onze website www.afmp.nl of zenden aan: AFMP/FNV t.a.v. Ledenadministratie, Postbus 9124, 3506 GC Utrecht

VERANDERINGEN BIJ **FNV** VEILIGHEID

Zoals je als AFMP-lid wellicht al hebt gehoord, stapt de Nederlandse Politiebond (NPB) vanaf 1 januari volgend jaar uit FNV Veiligheid, de werkorganisatie waarin ook de werknemers van onze vereniging en de Marechausseevereniging zijn ondergebracht. De NPB gaat samenwerken met collega-politiebond ACP en gezamenlijk verhuizen zij naar een nieuw pand in Baarn. Met een compactere werkorganisatie met kortere, flexibele communicatielijnen zullen onze medewerkers zich vanuit Utrecht volop blijven inspannen voor de individuele en de collectieve belangen van alle AFMP- en MARVER-leden. De AFMP en de MARVER blijven naar buiten treden onder hun eigen, vertrouwde namen. Hun werkorganisatie ruilt het kantoorgebonden werken in 2021 in voor flexibele, plaatsafhankelijke werktijden. Dit om jou en je collega's 24/7 met raad, daad en informatie zo goed mogelijk te kunnen blijven bijstaan via telefoon, website, app en digitale nieuwsbrieven. En ná de huidige coronacrisis zullen onze medewerkers dat natuurlijk ook weer meer via face-to-face contact doen. De AFMP en de MARVER blijven overigens bereikbaar via hun vertrouwde adres en overige contactgegevens in Utrecht.

COLOFON

Uitgave van FNV Veiligheid onder verantwoordelijkheid van de Algemene Federatie van Militair Personeel

Aangesloten bij:

- Algemene Centrale van Overheidspersoneel (ACOP)
- Federatie Nederlandse Vakbeweging (FNV)
- EUROMIL (Europese organisatie van militaire belangenverenigingen)

REDACTIE

Jos van Nieuwenhuizen,
Bart Manders, René Schilperoord,
Anne-Marie Snels

REDACTIEADRES

Postbus 9124
3506 GC Utrecht
085 - 89 00 461
redactie@afmp.nl

ONTWERP & VORMGEVING

MW | studio voor grafisch ontwerp

De inhoud van OpLinie valt onder de verantwoordelijkheid van het AFMP/FNV Algemeen Bestuur, behoudens artikelen op naam en de inhoud van de opgenomen advertenties.

De redactie behoudt zich het recht voor om ingezonden artikelen te weigeren of te redigeren. Niets uit deze uitgave mag

worden overgenomen zonder voorafgaande toestemming van de redactie.

OPLAGE

17.500

INTERNET

www.afmp.nl

EMAIL

info@afmp.nl

DRUK

Senefelder Misset

SLUITINGSDATUM KOPIJ

Oplinie 1 sluit op 8 februari en verschijnt op 27 maart 2021

LID IN BEELD

De 32-jarige Simon Baake is sinds deze zomer instructeur bij de Koninklijke Marine Technische Opleidingen (KMTO). Direct bij de start van zijn defensieloopbaan in 2006 werd hij AFMP-lid.

WAARUIT BESTAAT JE DAGELIJKSE WERK?

Als instructeur bij de KMTO geef ik praktijklessen aan leerlingen. Voor hen vormen deze lessen een combinatie van theorie en praktijkstage. Omdat de leerlingen door het coronavirus niet naar buiten kunnen, krijgen zij een alternatief lesprogramma aangeboden. In praktijklokalen mogen zij om praktijkervaring op te doen bijvoorbeeld sleutelen aan buitenboordmotoren, pompen en kleppen van marineschepen in een testopstelling.

WAT VIND JE HET MOOIST AAN JE BAAN?

Ik kan leerlingen als instructeur hetzelfde plezier bezorgen dat ik had toen ik na het afbreken van mijn middelbare schoolopleiding de opleiding Vrede & Veiligheid voor een baan bij Defensie ging volgen. Deze opleiding beviel me erg. 'Boeien & binden' zijn onderdeel van het KMTO-lesprogramma en dit spreekt mij zeer aan. Ik zie mijn vroegere zelf terug in de jonge mannen en vrouwen die ik les geef. Sommige leerlingen weten eerst niet zo goed wat zij met hun loopbaan aan moeten, maar raken tijdens hun opleiding steeds gemotiveerder.

SINDS WANNEER BEN JE AFMP-LID?

Direct toen ik in 2006 in dienst kwam bij Defensie, sloot ik me aan als lid. Omdat ik altijd al pro-vakbond ben geweest en in het verleden al eens lid van FNV Uitzendkrachten was, hoefde niemand me te overtuigen van de noodzaak om lid te worden. Defensie is een fijne werkgever, maar laat in de praktijk toch de nodige steken vallen. Daarom is het fijn dat er een militaire vakbond als de AFMP is, die de werkgever voortdurend scherp houdt en zich bezighoudt met de cao-onderhandelingen namens de militairen en burgermedewerkers bij Defensie.

HEB JE ONZE BOND OOI INGESCHAKELD VOOR HULP?

Ja, alweer een hele tijd geleden attendeerde ik de AFMP op een specifieke tussenstudie die ik destijds volgde. Deze opleiding liep niet bepaald lekker en daarom vroeg ik de AFMP om als vakbond een oogje in het zeil te houden. Met de hulp van een jurist van de bond stelde ik uiteindelijk een bezwaarschrift tegen deze tussenstudie op. Omdat deze zaak nog loopt, kan en wil ik er verder niets over zeggen." ■

A man in a dark blue military uniform and beret stands with his arms crossed in front of a brick building with arched doorways. A sign above the arches reads 'EKAZERNE ERFPRIJS'. The man is smiling slightly. The background is slightly blurred.

‘DE AFMP HOUDT DEFENSIE VOORTDUREND SCHERP’